

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

„Eu am considerat întotdeauna artiștii plastici, ca și pe ceilalți creatori, de altfel, scriitori și artiști, ca foarte apropiați de întreaga activitate a partidului și statului nostru — ca să spun așa, ca detașamente active ale marelui front de formare a omului nou. Pentru a realiza împreună opera educativă de formare a omului nou, este necesar ca, într-adevăr, să mergeți ferm pe această linie, să faceți totul ca politica partidului nostru comunist — care corespunde intereselor vitale ale întregului nostru popor — să capete expresie în toate domeniile, inclusiv în arta plastică.”

NICOLAE CEAUȘESCU

din Cuvîntarea rostită la Conferința națională a Uniunii Artiștilor Plastici

Arta pentru popor

acesta este idealul major, sub semnul căruia s-a desfășurat Conferința Națională a Uniunii Artiștilor Plastici, onorată de prezența, la deschiderea lucrărilor, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor conducători de partid și de stat.

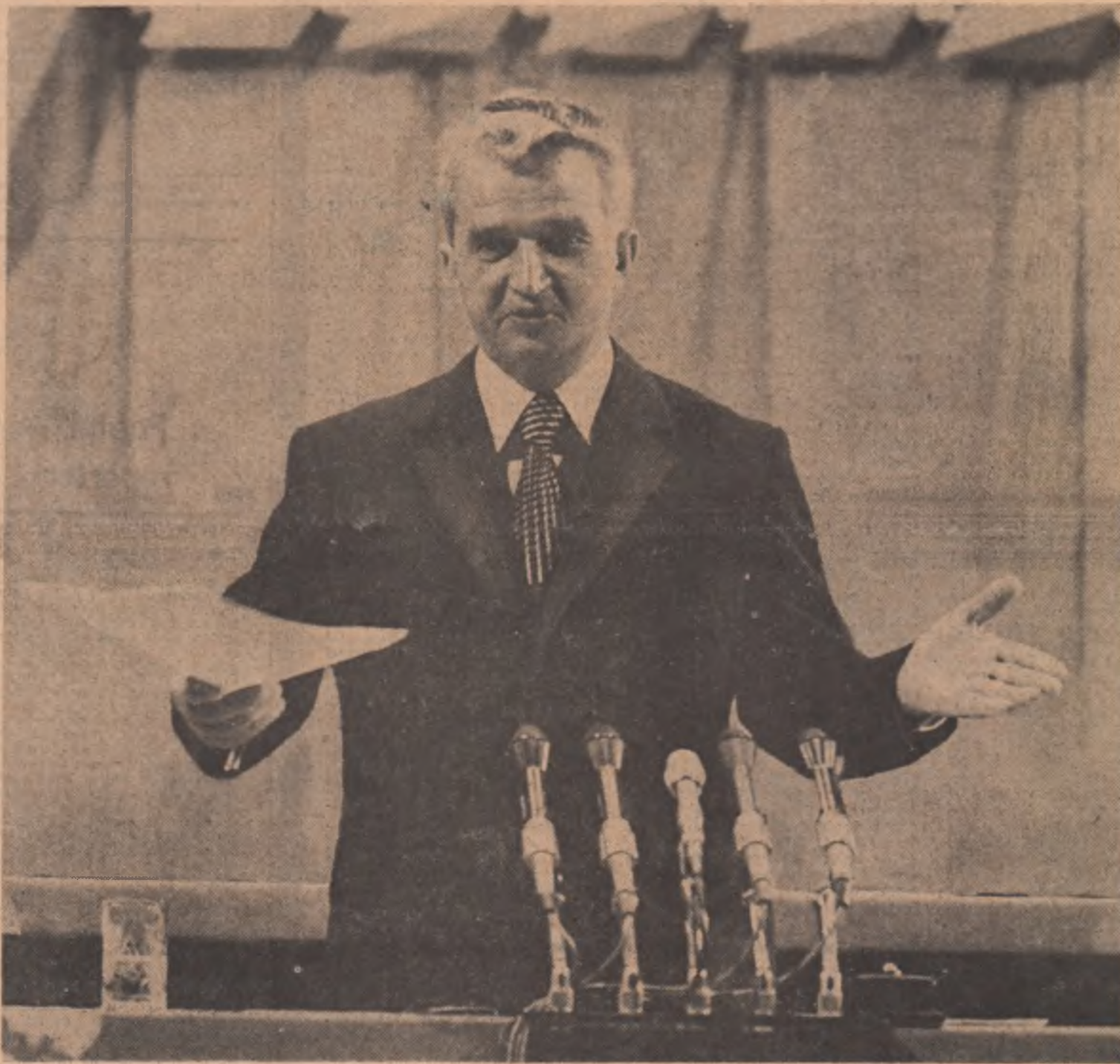
Prin întreaga lor desfășurare, prin manifestările prilejuite de momentul inaugural, lucrările conferinței au dat expresie adevăratei profunde a artiștilor plastici față de politica internă și internațională a partidului, stimei și prețuirii oamenilor de artă față de prezidențiale țării, a cărui neobosită activitate îl ilustrează nu numai ca pe un mare om politic al epocii contemporane, a cărui personalitate este amplu apreciată în întreaga lume, ci și ca pe un mare prieten al oamenilor de artă, ca pe un promotor strălucit al unei politici de afirmare plenară, liberă a creației artistice, inspirată din viața poporului și dedicată, cu o nobilă generozitate, acesteia. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în deschiderea lucrărilor conferinței, a pus încă o dată în lumină atenția statului și a partidului, a conducerii sale față de destinul culturii românești contemporane, preocuparea continuă a de a crea condițiile și climatul necesar afirmării depline a tuturor oamenilor de talent. Răspunsul artiștilor plastici — ca, de altfel, al tuturor creatorilor de frumusețe din România — față de o asemenea politică generoasă, care conferă artistului dreptul la o existență demnă, la împlinirea personalității sale, s-a materializat semnificativ în spiritul în care s-au desfășurat lucrările conferinței, în gravitatea cu care participanții la dezbateri au abordat problemele majore ale dezvoltării artei plastice. Pentru conștiința fiecăruia dintre cei prezenți la acest forum democratic al culturii socialiste au constituit o veritabilă călăuză, repere majore de meditație și acțiune. Ideile cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, „Se poate spune că tot ceea ce am realizat — afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu — este rezultatul creației și muncii libere a întregului nostru popor, al conducerii sale de către partidul comunist care, călăuzindu-se după concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică, după principiile socialismului științific, aplică în mod creator, la condițiile țării noastre, adevăratele și legitimele generale, asigurând mersul ferm înainte al țării pe drumul socialismului, pe drumul societății comuniste”.

Într-o numeroasă rezultate ale creației și muncii libere s-au înscris și împlinirile artistice, rigurose evidențiate în cadrul conferinței. Cele circa 300 de opere, reunite în expoziția organizată cu prilejul conferinței, expoziție inaugurată și vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, de ceilalți conducători de partid și de stat, propun o imagine edificatoare a dezvoltării originale a artei plastice românești, a efervescentei creatoare care a cuprins întreaga țară. Lucrările în care sînt evocate marile momente ale istoriei poporului — formarea statului locic centralizat sub conducerea lui Iurebista, Revoluția de la 1848, cucerirea Independenței de stat a României în 1877, răscolurile țărănești din 1907, marea statului național român unitar din 1918, naționalizarea principalelor mijloace de producție în 1948 —, omul adus în lucrări de vibranta sensibilitate conducătorului iubit al partidului

și statului nostru, creațiile inspirate din viața nouă a poporului se constituie într-o veritabilă „dare de seamă” a muncii de creație, într-o adevărată oglindă a căutărilor și împlinirilor artistice. Cei peste 1.400 de membri ai Uniunii Artiștilor Plastici — români, maghiari, germani și de alte naționalități — trăind în îndreptărite sentimente de satisfacție, izvorite din conștiința participării active la viața artistică a țării, participare reflectată în cele 2.700 de expoziții deschise în ultimii cinci ani, cuprinzînd peste 100 mii de lucrări, expoziții ce au fost vizitate de peste 1 milion de iubitori ai artei —, în contribuția la activitatea editorială, materializată în albume de artă, în cărți a căror înținută grafică atestă și ea maturitatea artei plastice contemporane.

Eveniment cu adînc implicatii în viața culturală a țării și, în primul rînd, în activitatea creatoare a tuturor pictorilor, sculptorilor, graficienilor țării, Conferința Națională a Uniunii Artiștilor Plastici, desfășurată în mod ferit sub semnul ideilor și cerințelor formulate în cuvîntarea secretarului general al partidului, va determina, fără îndoială, un nou avînt al creației din acest domeniu, o superioară dezvoltare a tradițiilor luatele ale artei plastice românești care — prin tematica și măiestria artistică — va îmbogăți patrimoniul național cu noi opere, punînd în valoare tot mai pregnant talentul și forța creatoare ale oamenilor de artă, virtuțile spirituale ale poporului român, răspunzînd cerințelor legitime ale poporului, dovedind, într-o mare diversitate de forme, că socialismul deschide perspective reale pentru afirmarea creației libere, pentru făurirea unor opere de înalt nivel social și artistic.

Luceafărul

Marea și unitara noastră familie care înalță omul

diviziunea muncii gazetărești în cadrul echipei de presă care a realizat reportajul recent vizite la tovarășul Nicolae Ceaușescu în județul din Transilvania mi-a oferit prilejul mezinilor aici. Cele mai multe vin de la țară, din județele Harghita, Covasna, Mureș, dar și din cele de peste munți, Bacău, Neamț, Suceava, Iași sau chiar Vaslui. Ele se întorc de minune, nu numai verbal, căci cuvintele românești, în dulcea roșire moldovenească și cele maghiare în rostirea scoarsă se împletesc întocmai ca firele viu colorate în tricotatele lor, dar și la căminele muncitorești pentru nefamilisti, în blocurile din cartierul nou, învecinat „Tudor Vladimirescu”, unde tinerele familii au primit locuințe sau în formatele artistice unde gingașele trilește alternează cu invăpăiatul ceardas. Dar cea ce le unește în cel mai înalt grad este dragostea neîmurmurată față de oaspetele care din

întreprindere în funcție de numărul vizitelor. Vechime e mult spus, căci majoritatea din aceste fete sînt la vîrsta debutului în profesie și în viață, nu demult ele absolvind școala profesională, fie cursurile de calificare organizate aici. Cele mai multe vin de la țară, din județele Harghita, Covasna, Mureș, dar și din cele de peste munți, Bacău, Neamț, Suceava, Iași sau chiar Vaslui. Ele se întorc de minune, nu numai verbal, căci cuvintele românești, în dulcea roșire moldovenească și cele maghiare în rostirea scoarsă se împletesc întocmai ca firele viu colorate în tricotatele lor, dar și la căminele muncitorești pentru nefamilisti, în blocurile din cartierul nou, învecinat „Tudor Vladimirescu”, unde tinerele familii au primit locuințe sau în formatele artistice unde gingașele trilește alternează cu invăpăiatul ceardas. Dar cea ce le unește în cel mai înalt grad este dragostea neîmurmurată față de oaspetele care din

Nicolae Stoian

Continuare în pag. a 7-a

Vitralii muzicale mureșene

pe Valea Mureșului, acolo unde copacii ascund cercuri echilibrate, în stare să răspundă cu înțelepciune vibrațiilor de rezonanță: prin trunchiul secționat se văd ca într-o busolă înțelele către nord mai apropiate, către sud mai îndepărtate; în anii de secetă strîmbe, în anii ploioși mai deschise. Viori cu fibre egale: înseamnă anii cu o climă constantă, an de an de armonie a naturii. La fel, concertele asculta-

te au fibra egală, an de armonie ai unei filarmonici cu interpreți de primă valoare. A VIII-a ediție a „Zilelor muzicale țirgumureșene” aseză asemenea unui magnet firele vieții muzicale într-o ordine nouă. Este prezentată într-un concert special violena, instrument creat de muzicologul inventator Ion Balaș, răspunzînd nevoii de instrumente tranzitorii, violena și-a lămurit necunoscutul timbru prin partituri clasice (Bach, Paganini) dar și prin creații ale compozitorilor contemporani, îndeosebi transilvăni; o sunată concertantă cu tratat modal-cromatic pentru violenă, viobass și coarde, semnată de I. Henz; „Metamorpho-

sae giose” pentru vioară, violenă și violoncel de E. Terenyi; „Quadricecium II” pentru flaut, violenă, vibrafon și harpă de T. Fáyol. Cele „Trei crochieri” de Gr. Nica prezintă violența ca solistă într-o lucrare cu aspect dodecafonic, bazată însă pe severe principii de construcție; „Balada” de Gh. Șoima îi conferă un rol de rapid-sod. Prezentarea datorată lui Csiky Boldizsár s-a integrat atmosferei simpozionului muzicologic ce precedase

Grete Tartler

Continuare în pag. a 5-a

CONTEMPORANII NOȘTRI

Timpul scrisului și al literaturii

una dintre frazele fundamentale ale „Vieții ca o pradă” e aceasta: „Conștiința măsură proporțiile dezastrului care ar fi urmat iar instinctele tremurau: nu se știe ce-ăș fi ajuns în viață dacă jocul întâmplării, (s.n.) al cărui erou eram, s-ar fi destrămat și eu aș fi apărut în ochii învătătorului așa cum eram și nu cum, prin nu știu ce mister, credea el că sînt”.

Neîndoios, fraza aceasta a fost forțată în mod egal de amintire și de operă. Oricum, există în opera de început a lui Marin Preda, cu linii apăsat sublimat, momentul în care conștiința la act de sine: este clipa ieșirii din somn, a ieșirii din inerția biologică, Eroul se bucură, cu o mirare sesizată fin de autor, că există ca fiindă gînditoare. Literatura timpurie a lui Marin Preda este bogată în „momente ale trezirii”, am putea să observăm că în *Intîlnirea din pămînturi* „deșteptarea” reprezintă un leit-motiv cu semnificații multiple. Scriitorul la conștiință de sine așa cum personajele lui iau cunoștință de valoarea lor; trezirea înseamnă și intrarea într-o stare (tune) ce face prelințică povestirea, narativa. „Într-o dimineață de toamnă, înainte de revarsatul zorilor, Vasile Catina se trezi deodată din somn cuprins de o spaimă grozavă”, sună prima frază a *Colinei*. Opera începe printr-un refuz al cotidianului banal, prin retragerea liniștii curgerii a evenimentelor. Povestirea dezechilibrează viața inertă, existența vegetativă: ea se ocupă de cel care iau cunoștință de trezirea lor. Literatura devine o problemă de conștiință: o intrare în altă lume are loc prin această „trezire”. Unsoar (ca în *Amiaza de vară*) somnul, ca și trezirea, sînt consemnate pentru a da echivalență unui pastel dar și unei superstiții. În numita schiță, *trezirea* e multiplicată prin vocea solului care le aduce la realitate pe ambele capete ale-și lasă înălțimea în voia ei: după prima trezire, cea care le introduce pe cele două femei, odată cu cititorul, în zona ficțiunii (superstiției) cea de a doua le așează în ritmurile firești ale existenței. În *Intîlnirea din pămînturi* trezirea personajului e simbolică (dar și reală), la începutul părții a treia („Cînd se trezi dimineața, auzi un pilpit de aripi, apoi cîntecul lung al cocoului. Într-o fulgerare, flăcăul simți în al bucuria zilei...”). Tot simbolică e și lupta în care înărilor trebuie să-și ia în posesie realitatea, lumea nouă a societății. În *Intîlnirea... este programatic, personajele lui Marin Preda evoluind sub semnul lui.*

Și celebra *Desfășurare* începe tot cu o „trezire”: „Île Barbu se trezi din somn cu ochii limpede, ușor și liniștit, ca din nimic, cu tonie că se culcase seară într-o ostență (s.n.). Se trezi ca de obicei, cu capul la marginea căpătușii (...). „Uite, domnule, s-a făcut dimineață”, gîndi el cu mirare. Odată cu „trezirea” personajul intră într-o lume nouă în care domnește o ordine nouă, ce trebuie a fi înfățișată cititorului. Ea este o lume exemplară, care se inaugurează printr-un erou exemplar. Dacă opera lui Marin Preda este a unui clasic asigurînd echilibrul prozei românești de azi, *Viața ca o pradă* este ironia pe care, din înălțimea sale, o adresează raționalului pe care scrisul său se întemeiază. Într-un edificiu clasic, *Viața ca o pradă* e o carte „anticlasică”.

Există un halou de poezie ce înconjoară faptele iluminate de memorie: un sir de interogații ale scriitorului încearcă să tranșeze întrebarea-suprănată a cărții: există, în existența scriitorului (ce se măturiseste) o predestinare? Poezia *predestinării* (ca temă literară) este cea care dă mare intensitate poetică unor momente ale narativului. Nicolae, cel ce voia să inventeze

Cornel Ungureanu

Continuare în pag. a 6-a

INSTANTANEE

Despre sublim

Ca mulți scriitori și artiști, Voltaire își iubea uneori mai mult operele de mina a doua, decît cele unanim recunoscute drept capodopere. Astfel el a rămas neplicuit surprins că istoria Imperiului Rusiei sub Petru cel Mare (1725) a avut mai puțin succes decît *Istoria lui Carol al XII-lea* (1731). Găsim expresia motivată a acestui sentiment în povestea sa, *Omul cu patruzeci de seuri* (1788):

„S-a pus întrebarea de ce prefera lumea să citească *Istoria lui Carol al XII-lea*, care și-a petrecut viața distrîngînd, aceleia a lui Petru cel Mare, care și-a consumat-o creînd. Am tras concluzia că slăbiciunea și frivolitatea sînt cauza acestei preferințe: că în timp ce Carol al XII-lea a fost Don Quijote al Nordului, Petru i-a fost Solonul; că mintile superficiale preferă eroismul extravagant, marilor vederi ale unui legiutor; că amănuntele întemeierii unui oraș le plac mai puțin decît temeritățile unui băgat care intrîndă zece mii de turci numai cu stîlțitorii lui, și că în sfîrșit cititorilor le place mai mult să se distreze decît să se instruiască. De aci urmează că o sută de femei citesc *Halimaua*, în timp ce unia care citește două capitole din *Locke*”.

Cu acest compliment către defuncta doamna du Châtelet se încheie interesantul paragraf, care însă nu ne-a putut convinge.

Istoria lui Carol al XII-lea, despre care Brunelieri spune că a fost compusă ca o tragedie, nu este povestea vieții unui nebul, ci a unui mare rege viteaz, dar nenorocos, răpus de un glonte în miezul existenței lui, cînd era din nou

Șerban Cioculescu

Continuare în pag. a 2-a

ACEST NUMĂR:

Festivalul național „Cîntarea României” ● Poeme de George Tomozei ● Ekte Gábor ● Mihai Ursachi ● Ștefan aneca ● Cronica literară de Ov. S. ● Omnialeceanu ● Viața cărților ● Val de Al. Piru ● Fragmente eritice de Igen Simion ● Cartea cu prieteni de unu Neagu ● Atelier literar de Geo mitrescu ● Revista străină ● Sport

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI

„Dorim lucrări tematice executate cu multă măiestrie artistică, opere care să înfățișeze munca, viața, entuziasmul întregului nostru popor în edificarea vieții, a noii societăți, care să redea istoria și lupta eroică a maselor, a mișcării revoluționare a comunistilor pentru liber-

tatea și independența patriei, pentru dreptate socială și națională, pentru socialism. Toate acestea să fie însă înfățișate într-o formă artistică care să demonstreze talentul și forța creatoare a artiștilor noștri plastici, virtuțile spirituale ale poporului.”

NICOLAE CEAUȘESCU

colocviile
„luceafărului”

mesaj și opțiune în arta plastică

ION VLASIU

Simbolica, eterna Istorie

este categorică și clară manifestarea ultimilor ani în sculptură, cu deschidere largă spre viitor, așa cum, pe drept cuvânt, s-a apreciat în Cuvîntarea secretarului general al partidului: în viitor importanța artelor plastice va crește considerabil. Sînt grăitoare, în acest sens, cîteva exemple: la Deva s-a dezvoltat monumentul lui Decebal, la Suceava, Ștefan cel Mare, la Tulcea, în inima Dobrogei, figura demnă a lui Mircea, toate aceste monumente au măreție. Prin veacuri, ele vor povesti despre acești ani în care partidul, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cheamă poporul să-și cunoască istoria. Astfel de monumente ne învătă că frumusețea nu este simplu decor, apoteozii estetismului gratuit se exclud fără apel din orizontul frumuseții, de altfel exaltările și cotiturile, cite sint, nu ne îngrijorează.

Am amintit cîteva din monumente. Eu nu fac un raport, vorbesc despre semnificația, despre rolul demn care se încredințează sculptorilor într-o acțiune de largă dimensiuni spirituale, cu care societatea noastră, poporul, pășeste ferm spre realizarea unor vechi aspirații, a unor idealuri sociale, morale și politice pentru care din veac în veac, a luptat statornic și unit. Cînd evocăm figura lui Decebal într-un bronz, bronzul are rezonanță gravă a dramei cu care începe istoria, nașterea poporului român, Cu Ștefan cel Mare, cu Mihai Viteazul, cu Horia, cu Ianușcu de la Vidra, Tudor din Vladimiri, cu ei pășim spre viitor. Momentele mari ale trecutului se oglindesc în ținuta și chipul eroilor pe care poporul nu i-a uitat și vrea să se simtă umăr la umăr cu ei. Este pentru sculptori un program

Continuare în pag. a 7-a

OCTAV GRIGORESCU

Ideea de realism

red că nu există îndoială asupra faptului că astăzi realismul înseamnă pentru artistul plastic altceva decît a însemnat în secolul trecut: cîntecul realist; nu numai pentru artistul plastic de la noi, ci și pentru publicul nostru, realismul înseamnă o tendință mult mai cuprinzătoare astăzi decît au aspirat să fie, la vremea lor, realismul lui Courbet sau întoarcerea la natură săvîrșită prin opera școlii de la Barbizon. Cum de-a lungul întregii istorii a artei au existat momente foarte tensionate ale unor întoarceri la natură, ale refuzului exaltării romantice de așezăm, nu cred că singură îndepărtarea în timp de aceste momente creează diferențele de accepție ale termenului „realism”.

Există și ceva comun acestor momente, ceva care le leagă, dincolo de epoci. Adesea sint tentat să las în considerație mai ales acest ceva comun, pe care l-am numit aspirație spre adevăr și stabilitate. Momentele în care s-au creat opere de artă corespund unor eforturi pentru înfăptuirea marilor sinteze ale experienței artistice.

O condiție a înfăptuirii unei opere realiste mi se pare că trebuie să fie folosirea în actual creației a tuturor facultăților spirituale, într-o conlucrare armonioasă. Un apel exclusiv, de pildă, la puterea revelatoare a subconștientului, nu cred că poate da o operă „întregă”, ci poate oca-

Continuare în pag. a 7-a

ȘERBAN EPURE

Pecetea timpului

românia este azi un stat socialist, care se industrializează dinamic, în plin avînt, aflînd într-o perioadă de intense preocupări calitative.

Artele au fost întotdeauna marcate de pecetea timpului, au stat mărturie și au oglindit spiritual societatea. Transformările sociale și economice foarte rapide impun omului multă în psihologie, în atitudinii și în conștiință.

Ţinute omul modern este în contact cu calculatoarele, cu procesele automate, cu industrii de mare finete și precizie, cu strategii economice etc.

Supus unui extraordinar bombardament informațional el se vede adesea obligat să activeze în zone pluridisciplinare care pretind o pregătire mai largă, deseori recitator, pînă în acord cu nevoia de a da soluții extrem de comarabile și precizie, cu strategii economice, plexe și la zi. În tot acest context arta este chemată să realizeze un cadru estetic și sufletesc înnoit.

Cum și cu ce se adresează artelor decenului opt contemporanilor lor? Care sint imaginile plastice care ar putea să pătrundă, în conștiința oamenilor pentru a le înmîna speranțele spirituale? În ce zone vibrează la maximum sensibilitatea oamenilor în ziua de azi? La ce nivel trebuie să ne adresăm unor oameni care gîndesc interior cu noțiuni noi, al căror vocabular intim este net diferit nu numai de limbajul anilor '30, dar chiar de al anilor '70. Fata întrebării firești pe care le impun relațiile mereu în schimbare dintre om, societate și artă.

O societate complexă impune artistului norme calitative foarte ridicate pe care acesta nu le poate trece decît printr-un continuu efort de autodepășire. Fără îndoială că artele plastice cunosc și vor cunoaște împliniri profunde și vor lăsa mustenire culturii românești opere valoroase pe care acestea le asteaptă și le merită.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu vizitează expoziția organizată cu prilejul Conferinței naționale a Uniunii Artiștilor Plastici

SABIN BĂLAȘA

Din cea mai limpede opțiune

imaginația artei este materializarea unei trăiri, unei stări, unui sentiment uman. Ea este în instanță imaginea interioară a artistului, o dezvoltare a caracterului, a opțiunilor sale; nimeni nu se poate sustrage acestei necesități oglinzi expuse ochiului experimentat al colectivității. Fie cu multă carte și cu multă parte, filtrat în rafinate ape teoretice, legănat de susurul unor subtilități și efemere izvoare, fie arborînd temele la zi sau marile teme social-istorice, dacă ceea ce faci nu pornește din cel mai adînc crez, din cea mai limpede opțiune, dacă mesajul transmis nu este cel mai pur act de generozitate, dacă tu însuși nu ești ceea ce zici, se vede... se vede mai ales grimasa. Dolația este și ea o realitate și în acest caz nimeni nu este învinovat că nu poate, mai mult decît acela care îl socotește și îl pretinde peste, dar, ce dotatie s-ar putea dezvolta fără să fie ancorată în marile idealuri social-umane, fără să capete semnificația acțiunilor majore ale vremii?!

Plină de prețuire față de arta plastică, Cuvîntarea secretarului general al partidului ne-a reamintit faptul că sintem fii unui popor luminos, și ca artiștii trebuie să ne manifestăm cu personalitatea și libertatea hărăzită, că sintem al unui pămînt străbun, iubit și trebuie să urcăm sub semnul ascendent al spiritualității românești. Toate acestea, devenind limpede cu lumina zilei, au dus în ultimii ani la dezvoltarea certă a artelor noastre, la expoziții luminoase, la prezența indubitabilă de personalități bine conturate, selecționate de publicul larg, singurul în măsură să o facă prin aderența sa.

Se dovedește pe zi ce trece că adevărata universalitate revine acelor care au intrat mai întîi în conștiința poporului nostru, că nu se poate vorbi de prestigiu înecăruia dintre noi fără să fie vorba de marea prestigiu al țării.

BALOGH PÉTER

Monumentele țării

activitatea susținută, ce o desăfușor în atelierul meu, este destul de variată. Pe lângă pregătirea citorva expoziții personale, mă mai preocupă un proiect de amplorare, de așa natură cum raieori se întîmplă în viața unui sculptor. Este vorba despre o comandă a Comitetului Județean de Cultură și Educație socialistă a județului Covasna, avînd în vedere întregirea cu un nou basorelieu a „Monumentului ostașului român” din orașul Sîntul Gheorghe, cuprinzînd scenele cele mai semnificative din istoria țării, de la începutul ei pînă în prezent. Am primit cu cinste această sarcină la inițiativa secretarului gene-

ral al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul festivității dezvoltării ansamblului monumental.

Definitivarea acestei vaste lucrări a necesitat pînă în prezent patru ani. Acum pot să spun că toate etapele premergătoare, necesare monumentului, sint gata. Putem trece la realizarea definitivă a basoreliefului din bronz, care se va compune din trei scene ample, după cum urmează: prima parte va înfățișa vizita de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Covasna, înconjurat de cetățenii din orașul Sîntul Gheorghe și din județ, urmînd ca pe cele două arpi ale basoreliefului să redăm scene din străvechia istorie a poporului nostru dusă pînă la instaurarea Republicii.

Fiind de origine bihorean, de multă vreme m-a preocupat realizarea pentru județul meu a unui simbol reprezentativ în care sculptura, prin mijloacele ei de sinteză, să redea frumusețea țînului. Cred că prin lucrarea Bihor am reușit să-mi împlinesc dorința. Acest simbol al județului l-am proiectat a fi amplasat pe creștetul Pietrei Craului, la punctul care desparte județul Bihor de județul Cluj, chiar lângă șosea. De aici ar domina tot țînutul, învîncînd căutarea frumuseții leagănelui natal. Este acesta un vis măret al meu, un omagiu față de pămîntul natal și față de oamenii săi. Este o datorie a artiștilor plastici români de a înălța monumente grăitoare, semnificative pentru specificul și tradiția poporului român așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la Conferința Națională a U.A.P., cuvîntare de o excepțională importanță, care ne-a îndemnat la o analiză minuțioasă, angajantă, la implicarea fermă a creației monumentale în realitățile istoriei patriei, ale prezentului socialist. Mă alătur acestor datorii cetățenești cu lucrările mele prezente și viitoare.

Este de înțeles că nu dorim orice fel de lucrare cu conținut tematic. Dorim lucrări tematice executate cu multă măiestrie artistică, opere care să înfățișeze munca, viața, entuziasmul întregului nostru popor, în edificarea vieții, a noii societăți, care să redea istoria și lupta eroică a maselor, a mișcării revoluționare, a comunistilor pentru libertatea și independența patriei, pentru dreptate socială și națională, pentru socialism. Toate acestea să fie înfățișate într-o formă artistică care să demonstreze talentul și forța creatoare a artiștilor noștri plastici, virtuțile spirituale ale poporului nostru”.

Voi vorbi despre proiectele mele, ca despre proiectele noastre, despre ziua de mîine, ca despre ziua de astăzi.

Pregătesc, în concepție, un Monument al eroilor pentru orașul Pitești. Este vorba de o variantă a lucrării „Nodul generatilor”, o variantă care a trecut prin succesive transformări în decursul ultimilor ani, o variantă gîndită pentru exigentele viziunii monumentale. Am ales ca simbol al eroismului: sudura generatilor din mai multe motive. Pentru că, lmi propun să evoc eroismul colectiv sensul constantelor unor sacrificii și aspirații comune, lupta pentru libertate, drept o efigie a destinului istoric al poporului nostru. Pentru că nu doresc să ilustrez în primul rînd eroismul armelor, ci forța de coeziune în timp a neamului românesc, sacrificiile făcute pentru conservarea și dezvoltarea ființei și spiritualității sale. N-am venit de ieri, de azi, pe aceste locuri, dar ca să păstrăm această înaltă și străveche mostenire, de pămînt, de limbă, de obiceiuri, de simțire a fost nevoie de eroism. Ca să înfăptuim, ceea ce înfăptuim acum, e nevoie de eroism. As vrea să leg într-un singur tot ideea de eroism, trecerea vremii prin oameni, ca printr-o aceeași ablie de fluviu.

Pietra sau lemnul nu pot ilustra cuvînte. Adevărul acestora cere în sculptură un alt vesmînt. De aceea, m-am fixat asupra unui simbol care să sugereze ceea ce simt și gîndesc, care să deschidă un cîmp mai larg și cuprinzător meditației, care să tîndă spre sinteză. Dacă as fi conceput un om, acel om ar fi devenit abstract. Un semn care să reprezinte oamenii și visul existenței lor poate deveni, în pofida simplității și stilizării sale, concret, viu, împărșit cu vibrația și tensiunea vieții. Există în tradiția spirituală a poporului nostru folosirea inspirată și originală a simbolurilor pentru rostirea adevărurilor eterne umane sau a adevărurilor fundamentale ale biografiei sale istorice.

Într-o altă formă, aceeași temă a coeziunii naționale în spirit, m-a preocupat și în lucrarea Sîntul Unirii, însemnarea de siluete umane într-un volum masiv, monolitic, de o claritate geometrică. Deci, un alt proiect, un proiect care a început să prîndă viață, fiindcă lucrarea de

Gh. Iliescu-Călinești : „Stilul Unirii”

GH. ILIESCU-CĂLINEȘTI

Arta prezentului

trăm o epocă în care proiectele, unecor proiectele cele mai îndrăznețe, sînt rîmîn vișuri, simple jocuri ale imaginației. Trăm o epocă în care evenimentele spirituale ale prezentului sint în bună măsură viitor, o epocă a anticipației în sensul generos și profund al cuvîntului. Ca un îndemn adresat omului de artă, Cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la actuala Conferință sublinia: „Ceea ce dorim noi de la artiștii plastici, ceea ce am dori să marcheze conferința dumneavoastră este trecerea și în acest domeniu artistic de la cantitatea la calitate nouă, superioară, adică la lucrări de înaltă valoare socială, istorică, artistică.”

Este de înțeles că nu dorim orice fel de lucrare cu conținut tematic. Dorim lucrări tematice executate cu multă măiestrie artistică, opere care să înfățișeze munca, viața, entuziasmul întregului nostru popor, în edificarea vieții, a noii societăți, care să redea istoria și lupta eroică a maselor, a mișcării revoluționare, a comunistilor pentru libertatea și independența patriei, pentru dreptate socială și națională, pentru socialism. Toate acestea să fie înfățișate într-o formă artistică care să demonstreze talentul și forța creatoare a artiștilor noștri plastici, virtuțile spirituale ale poporului nostru”.

Voi vorbi despre proiectele mele, ca despre proiectele noastre, despre ziua de mîine, ca despre ziua de astăzi.

Pregătesc, în concepție, un Monument al eroilor pentru orașul Pitești. Este vorba de o variantă a lucrării „Nodul generatilor”, o variantă care a trecut prin succesive transformări în decursul ultimilor ani, o variantă gîndită pentru exigentele viziunii monumentale. Am ales ca simbol al eroismului: sudura generatilor din mai multe motive. Pentru că, lmi propun să evoc eroismul colectiv sensul constantelor unor sacrificii și aspirații comune, lupta pentru libertate, drept o efigie a destinului istoric al poporului nostru. Pentru că nu doresc să ilustrez în primul rînd eroismul armelor, ci forța de coeziune în timp a neamului românesc, sacrificiile făcute pentru conservarea și dezvoltarea ființei și spiritualității sale. N-am venit de ieri, de azi, pe aceste locuri, dar ca să păstrăm această înaltă și străveche mostenire, de pămînt, de limbă, de obiceiuri, de simțire a fost nevoie de eroism. Ca să înfăptuim, ceea ce înfăptuim acum, e nevoie de eroism. As vrea să leg într-un singur tot ideea de eroism, trecerea vremii prin oameni, ca printr-o aceeași ablie de fluviu.

Pietra sau lemnul nu pot ilustra cuvînte. Adevărul acestora cere în sculptură un alt vesmînt. De aceea, m-am fixat asupra unui simbol care să sugereze ceea ce simt și gîndesc, care să deschidă un cîmp mai larg și cuprinzător meditației, care să tîndă spre sinteză. Dacă as fi conceput un om, acel om ar fi devenit abstract. Un semn care să reprezinte oamenii și visul existenței lor poate deveni, în pofida simplității și stilizării sale, concret, viu, împărșit cu vibrația și tensiunea vieții. Există în tradiția spirituală a poporului nostru folosirea inspirată și originală a simbolurilor pentru rostirea adevărurilor eterne umane sau a adevărurilor fundamentale ale biografiei sale istorice.

Într-o altă formă, aceeași temă a coeziunii naționale în spirit, m-a preocupat și în lucrarea Sîntul Unirii, însemnarea de siluete umane într-un volum masiv, monolitic, de o claritate geometrică. Deci, un alt proiect, un proiect care a început să prîndă viață, fiindcă lucrarea de

Continuare în pag. a 7-a

CONSTANTIN LUCACI

Orizonturile cunoașterii

S tadiul de evoluție a gîndirii contemporane deschide altele orizonturi de cunoaștere, de creare a unui univers poetic spre ale cărui sensuri turburătoare sufletul nostru aspiră încît arta devine o necesitate spirituală a majorității oamenilor. Posibilitățile de sublimare ale artei, de anticipare a unor lumi spre care sensibilitatea noastră visează firesc pot deveni realitate în universul artistic stabilind premisele împlinirii lor.

„În tara noastră, manifestările artistice se bucură de o mare amploare înglobînd diverse modalități de expresie. Se stabilește un dialog armonios între mijloacele de comunicare ale artei tradiționale, care prin condiția ei este transmițătoare directă a mesajului și arta modernă cu rost catalizator de sentimente, creatoare de metafore care activează capacitățile mintii și sufletul privitorului de a răspunde la marile întrebări ale epocii. Se mărește astfel capacitatea artei prin aparierea creatorului și privitorului pe același drum către o finalitate comună. Toate aceste generoase realități au fost evidențiate strălucit în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința noastră, subliniindu-se importanța ce se acordă în România dezvoltării artelor, culturii în general. Modificarea peisajului României socialiste prin transformările economice, construirea orașelor, promovarea artei de for public. Se ridică monumente care glorifică eroii trecutului istoric al neamului, fundal pe care va trebui să oranzăm în cetate agorele zilelor noastre, să fixăm în istorie spiritul și sufletul contemporanilor noștri, înălțînd simboluri care să ne încurajeze visele spre viitor.”

MIHAI GHEORGHE

Frumosul se învață

Ators de curînd de la Paris, după luni de minuțioase și neobosite „documentări” prin lumea Louvrului și a expozițiilor pariziene, pictor și graficianul MIHAI GHEORGHE și-a reinceput firesc munca în atelierul său.

Îl știam ogîndindu-se în apele multicolore ale smalțului ceramic, atît de frumos îmbogățită de măiestria sa, aflat în expoziție din țară și în postura de ceramicist, continuînd o vechi tradiție autohtonă. Îl știam aplecat deasupra versurilor, citîndu-le, aprins și ștîndu-le pe foaia și din mare dragoste pentru poezie artistul a găsit limbajul omagiu alături de poezia linia grațioasă a desenului său. Și dacă avem în mintă, de pildă, „Heralдика Mișcării”, volumul poeziei Virgil Teodorescu, ne bucurăm o dată în plus și de ilustrația cărții parcă suînd linia gîndesc în „Basmele” lui Teodor Pamfile, sau în „Războiul de 30 de ani dintre dușii și moțanei” de Gh. Tomozei, volume ilustrate de mina artistului.

Mihai Gheorghe, v-am ruga ca din multiple dvs. preocupări artistice să vă oprîți asupra unui singur aspect, pe vi se pare semnificativ pentru un ilustrator de carte, și anume asupra importanței acestei munci.

Ilustrația de carte joacă un rol deosebit în munca de educare a tinerii generații. Copiii am încercat să le dăruiesc linia și culoarea, îndreptîndu-mă către ilustrații cărților dedicate lor. Spectatorii și cititorii pretențioși sint copiii, ei înșiși fiind din fragedă vîrstă minuiorii ai penelului. În societatea noastră, care le oferă azi forme atît de variate de învățămînt și cunoaștere, cartea trebuie să-i educe în spiritul curajului, al dragostei de patrie, pentru formarea omului nou și zilei de mîine. Ilustrația circulă prin minile copiilor însetați de a privi culorile țării lor, cu minunatele ei peisaje, costume, cu basmele ei tradiționale. Desenele noastre trebuie să dea imbold inspirației copiilor, să fie la înălțimea cerințelor lor. Puterea de înțelegere a desenului modern de către copii este uluitoare. Am testat din curiozitate mai mulți copii, discutînd liber cu ei despre cărți ca „Tara Soarelui” de Teofil Dumbrăveanu sau „Jurămînt pe apa vie” de Florin Muscalu, crezînd că desenele mele sint prea ermetice. Mare mi-a fost însă mirarea cînd am înțeles că micii mei prieteni nu numai că înțelegese foarte bine, dar chiar îmi dădeau sugestii de sinteză în linie și bogate în simboluri. Deci, să nu mai vehiculăm fraza: „Trebuie să ne coborîm la nivelul de înțelegere al copiilor”, ci să spunem că trebuie să ne ridicăm la nivelul universului lor atît de bogat și curînzător.

Circulă ideea că a ilustra o carte înseamnă, de fapt, o muncă de redesenare, pur și simplu, a textului cărții respective, și nu o înțelegere, o participare artistică transpusă în alt limbaj. Ce părere aveți în acest sens?

Ilustrația, după mine, trebuie să fie o prelungire o continuare a textului, nu o simplă ilustrare didactică subordonată ei. Maniera aleasă este o problemă delicată în ilustrația de carte pentru copii. Astfel, repovestind plastic mult cunoscutul basm „Punuta cu doi bani” am încercat să întipăresc în mintea copiilor imaginea de neuitat ale marelui nostru Creangă.

Ce planuri de viitor aveți în postura tubitorului de căpi pentru copii?

Datorită ideii fertile a directorului Editurii „Junimea” de la Iași, Mircea Radu Iacoban, de a dăru celor mici o culegere de frumoase basme și povestiri ale lumii, curînd va apare „A.B.C.-ul Povestilor”, renovite de Al. Mitru și ilustrate de mine. În 1979 societatea UNESCO „Anul internațional al copilului”, doresc să deschid o expoziție cu ilustrații de carte, închinată în exclusivitate lor.

Pagină realizată de Cornelia Dîjgola

gheorghe tomozei

Convorbire

Dragostea? A coborit pentru cîteva minute. Copiii? Vin cu trenul deraiat. Eu? Șterg de ploaie cărțile căzute...

Cine să spun c-a sunat?

Basn cu greci

Se fereau să cînte din flaut ca să nu i se umfle obrazele; rîni grozave primeau pe tot trupul, numai chipul și-l fereau de slujire, cu scutul.

(...Și Homer — gît gros, os crăpat, duhoare de țap — orbindu-se singur pentru a-și păstra frumusețea...)

Către poet

Imposibil poetul și imprezibilă viața lui: statuie sub coaja unei statui. Și totuși, fără netrebnicia lui nimic n-are rost și nici măcar nu e unic: El a mai fost.

Vine cînd și cînd și-și e lui, pămînt, el se-nălmîțează, el se iarbează, el se naște, el se poște.

A fost? Nici că se mai cunoaște.

Cel așteptat, cel nenăscut, vine mereu din trecut. E-n slavă cu pecete și cu inel dar nu e el, nu e Nici el!

(Vine, te miri cine...)

Ce mîncă el și ce bea? Mai nimic: viața ta, viața mea...

Către leala

Poți fi un fel de gură, aproape bestial de pură dar poți să te asemeni și c-o mină de fată, mineralizată...

O bucurie

O bucurie a intrat în odaia mea. Să fi greșit ea ușă? Se destind articulațiile singurătății și trupul meu fragil ca un sicriu de vioră se umflă de o lumină tigrască, sub fermită melancoliei, trece prin ziduri la rîul în brațe ca pe un ied și-l trece dîncolo de pădure, apoi trece pădurea dîncolo de iarnă și iarna o ocrotește cu patul ierbil, comun.

Încurajez exodul fîntinilor și-l ert de ploaie pe călătorul întîrziat.

Sînt măruntă agoniseală e unui april...

De unul singur

Am ajuns să respir de unul singur, îmi bate în piept numai inima mea, mă-ndop cu ultima conservă cu copilărie și-mi fac singur jocuri (de-a turcii și indienii).

Am ajuns să beau numai cu gura mea și cînd sînt bolnav, tot eu sînt cel ce suferă, urc în tren să ajung singur la țîntă.

O, singurătate...

Am ajuns să rostesc: anii Mei și — ce grozăvie, ce grozăvie! — versul Meu...

Urme

În urma accidentului aviatic (s-a aflat ulterior o comisie care...) s-a găsit o tașcă de piele plină cu poezioare și caiete. Au ars tutunul și hîrtiile reputatului poet...

Mai trăiește

regele Alexandros ?

Mai trăiește regele Alexandros ? îi întreabă gorgona

pe căpitania corăbiilor și dacă ei au memorocul de a rosti adevărul sînt scufundați cu catarge cu tot. De mii de ani

l se spune Nu și ea tot mai întreabă iar pădurile curg prin catarge, în mări. Mai trăiește regele Alexandros ?

Ea l-a văzut murind, ea, muierea-iapă-căjea, cu păr șulerător, umflat de melci, l-a văzut pe cînd îl puneau sub lespede. Nu, el n-avea gheare

ci capilărești unghii roase și avea capul ușor înclinat spre umărul stîng de parcă și-ar fi ascultat osul claviculei. Nici plete n-avea,

nici mustăți și-mpărătoara îl ținea drag, nu pentru vitejiile și vicleniile lui ci pentru miinile mîngîind mai mult crupele cailor

decît logodnicele frămîntate din ceară și griu. Mai trăiește regele Alexandros ?

Ca gorgona pot fi oprind corăbiile și caravane și suspendînd avioanele-n aer

pentru-a întreba, gata să pedepesc :

Mai trăiește Mihai Eminescu ?

Iubita

Parfum triebil, miere incinerată — ce preț mai ai, frumoaso, la bursa mîrodenilor ?

Mai dulce ca pulpa ninsorii, lîridă cu melancoliei destupate și-am scris un hambar cu scrisori.

Sub chipul tău am mers de am stat, ruină a parfumelor, cîmîtur de pănuși, moară de frunze.

Aud șgomotul pe care-l produce deșurubindu-te din casitaie. Cînd ești departe, aud cum mă cotrobăiește cenușa, aud cum îmbătrînesc...

n.v.turcu

cursea de anvers

Liviu Smedoiu : „Adolescență”

„Îți amintesti de sfîrșitul acelu septembrie friguros și întunecat ? Ei bine, atunci mi-am dat pentru prima dată seama ce comuniune teribilă există între sufletul nostru și natura care ne-a zămîslit. Sfîrșitul acela de septembrie m-a dus la descoperirea mea. Mă îmbolnăvisem pe neștiute, adică nu mai mîncam, nu dormeam, surziseam (vreau să spun că mi se infundaseră urechile) și, una peste alta, toată lumea uitase de mine. Mai întii m-am speriat. Pe urmă m-am liniștit și am început să aștept. Știu să aștept, mi-ai spus-o chiar tu, așa că am așteptat. Fără nici o îndoială, suportam greu situația. Din cînd în cînd cite cineva mă suna. Întreba ce am de urlu în receptor. Răspundeam că nimic și că nu strig. Acela, neconvins, închidea și eu cădeam înapoi în eu meu lovit de sfîrșitul acelu septembrie. Atunci, am luat hotărîrea de a-mi orîndui viața după următoarele principii pe care le însir aici, ca să știi și tu de ce am fost în stare. Iată-le :

1. Să alung singurătatea orelor ce-mi rămîn după dialogul zilnic cu mine însumi recitînd cu glas tare din Cervantes.
2. Să fiu în rezonanță cu natura, așadar cu firea, iar nu în dezacord.
3. Să rîd.
4. Să fiu simplu și calm.
5. Să nu mă mir de nimic.
6. Să deosebesc binele de rău, sau invers.
7. Să acolesc proștia. Proștii sînt rai.
8. Să aflu ce e prietenia.
9. Să gust un pahar cu vin într-o noapte cu lună, pe o muzică de Palestrina.
10. Să ascult, la nesfîrșit, liniștea.
11. Să iubesc și să fiu iubit de oameni.
12. Să chem soarele, să caut umbra, să aud apa izvorînd.
13. Să fiu eu însumi.

Acum spune și tu : este că am fost grozav ? Nu e vina mea, ci a acelu septembrie de care îți scriam la început. El a trezit în mine un soi de neîmpăcare și niște energii de nu mă recunosc a fi eu cel ce le poartă cu sine, și tu iarăși ai să mă acuzi că l-am înflînit pe Seneca în vreme ce eu îl caut pe Pascal. Îmi vei da dreptate, dacă mă vei înțelege... Tu știi că mă poți înțelege fiindcă mă cunoști. Dar iată, s-a făcut tirziu, iar miine am o zi grea. Te las și te sîrut. Gîndește-te la mine !”

„Îți trimit această ilustrată pe care o scriu în tramvai. N-am timp deloc. Nu, nu te cunosc. Fii un om care suferă, care se bucură, care gîndește liber, care iubeste, care detestă, care... Urmează scrisoarea. Mine plec pe cursea de Anvers. Rămîn a ta care...” etc.”

„Am primit ilustrata ta frumoasă și m-am amuzat de căteal acela din colțul de jos ; tipul de pe bancă mi-a amintit de seful meu ierarhic despre care îți-am mai povestit eu că este cum este. De fapt omul e admirabil, dar n-a înțeles niciodată riscul inițiativ, gustul răcoros și tare al originalității, temeritatea etc. Și asta e rău, căci dăunează. Din păcate totul este făcut în numele unei corectitudini care înseamnă inerție corectă, și al unei execuții ireproșabile care nu este altceva decît un automatism degradant.

Ne-a costat foarte mult, dar acum știm de ce să ne ferim.

Spu că nu mă cunoști. E bine spus, dar nu e adevărat. În ce privește sfaturile tale mă surprinde înțelegerea cu care le dai. Fii mai atentă cu vorbele grele, vreau să spun esențiale. Iubesc și detest și eu, dar nu-mi place patetismul de operată. Aștept scrisoarea ta. Cu precedenta m-ai pus pe gînduri.

Dacă succesul meu îți dă o anume iritare, te înțeleg, e omenește. Că mă acuzi pentru asta nu te mai înțeleg. Ce-ai fi vrut ? Să fac ca tine ? Dar să nu ne împărțim în oi albe și oi negre. În-te de piept cu viața și-ai să vezi că e de simplu ! Aș putea să spun : „Sînt puternic, sint puternic...” căci nu m-am săturăm de putere, dar nu pentru asta m-am străduit în anii mei cei mai frumoși, ci pentru altceva. În orice caz, nu pentru a-mi reproșa tu acum. Sint,

cseke gábor

prieteni mă gîndesc rînd pe rînd cap lingă cap umăr lingă umăr idei lingă idei intenții lingă intenții om lingă om cameră lingă cameră casă lingă casă stradă lingă stradă oraș lingă oraș drum lingă drum ce de circuit inens închide-l inima-ți ca un bec roșu se aprinde (Versiunea românească aparține autorului)

atitea ramuri

am rupt o ramură de măsline am rupt una de alun am rupt o ramură de salcie am rupt și una de nuc am rupt o ramură de măceș

am rupt una de ulm am rupt și una de tei

am rupt atitea ramuri fără rost natura sper imi va trece cu vederea dar tufele dar copacii ?

arcade

acolo e umbră aici e plin soare

acolo e ascunzîș aici e lipsă de apărare

acolo vezi ploaia aici simți ploaia

acolo contemplezi aici treci la fapte

acolo te furișezi aici îți pieptul

acolo cu impresii aici cu certitudini

sub arcade

sub bolta cerească.

inima-ți se aprinde

în scaunul-mi preferat în colțu-mi obișnuit în casa-mi cu coperiș în strada-mi măturată de vînt într-un peisaj modest ca de vis în orașu-mi clocoțitor plimbînd prin drumurile țării

prăinți înfrinți

teatru

Teatrul dramatic Brăila

Pe o scenă improprie spectacolul dramatic, lipsit de un sediu permanent și întîmpinînd dificultăți deja notorii, Teatrul dramatic Brăila a prezentat recent cîteva din creațiile sale mai reprezentative. Dramă vizionară, de o fierbinte actualitate umană și mai mult sau mai puțin implicat — politică, „Rosmersholm” de Henrik Ibsen constituie fără îndoială un pariu excelent pentru interpretii. Aceasta, în primul rînd, în ceea ce privește personajul central, ex-pastorul Rosmer. Extremismul său pozitiv nu este decît masca negației, care va cădea abia în finalul apoteotic al crimei. Aura mistic-romantică ce pare să încununeze ultimul său gest se dovedește a fi iluzorie, dar faptul de o demoniacă, subterană cruzime, în universal orbitor de lucid al lui Ibsen pietrea lumii vechi nu promite nimic bun pentru viitor, este doar încheierea unui ciclu după care vor urma altele. În casa acum parăsită a lui Rosmer ferestrele vor rămîne închise, dar lumea cealaltă — veșnică nostalgie a evadării — este poate un Rosmersholm la scară mărită, deși cu un conținut mai difuz. Mai aproape de sensul literal al dramei, spectacolul brăilean merge pe linia analizei caracterologice și a argumentului psihologic, cu tentă didactică uneori. Se ajunge astfel la circumscrisura semnificativă în cadrul epicii denunțate de dramaturg. Refuzînd metafora scenică, dar nu și pe

film

Panoramic cu război

Cantitatea de filme în care cel deal doilea război mondial este eroul principal ar putea duce la o ierarhizare valorică dar de loc necesară, mesajul moral, transmis de producțiile cinematografice ale diferitelor țări ale lumii, fiind același — Pace. În context, montajele cinematografice ale celor două cărți scrise de ziaristul american de origine olandeză, Cornelius Ryan, *Ziua cea mai lungă* și *Un pod prea îndepărtat* rămîn demonstrative, prea îndepărtat rămîn demonstrative, usurița consumării scenelor-idei. *Planul Market-Garden* (subiectul filmului) își va avea desigur, întotdeauna spectatori săi. Nu știm dacă timpul va lucra în favoarea sau în defavoarea acestui film. Știm că rulează cu sălile pline și că așa a rulat în toate țările în care a fost difuzat. Atenția care i s-a acordat, interesul manifestat, buna primire făcută sînt o dovadă indiscutabilă a respingerii războiului, a acuzării lui.

Corina Cristea

Gheorghe Apostu : „Primăvara”

televiziune

TV

Arcuri peste timp

Emisiunile dedicate aniversării a 130 de ani de la revoluția din 1848 și a 30 de ani de la naționalizare s-au caracterizat în primul rînd prin datos și sobrietate ; reportajele, documentarele, recitalurile și mesele rotunde au subliniat cu mijloace specifice, importanța deosebită a acestor două mari evenimente din istoria mai veche și mai nouă a României. Astfel, recitalul de versuri de duminică, 11 iunie, a marcat încă o dată prezenta activă a poetilor noștri pe micul ecran. Cîțiva dintre acestia au recitat poezii străbătute de un adînc patriotism, înscriindu-se prompt în poezia unor înregistrări mai vechi) în fila sărbătorească a albumului duminical, ilustrînd preocuparea continuă a creatorilor pentru propria lor prezentă în cetate.

Interviul luat lui Miko Ervin de către Viorel Grecu („Revista literar-artistică T.V.”) cu prilejul apariției în limba română a cărții sale „Oameni, noroc bun” ne-a impresionat prin sinceritatea și acuitatea răspunsurilor unui scriitor căruia îl stăruie în inimă, mai presus de orice, grațitudinea pentru țara în care s-a născut și trăiește și căreia i se simte dator, ca orice cetățean, s-o cinstească prin scrierile sale, tipărite atît în limba română, cît și în limba maghiară. Interviul a arătat cu prinosintă o minte și o inimă generoasă : Miko Ervin.

O succintă recomandare a tinerii generații de artiști plastici, prezentă în expoziția organizată la Iasi, a făcut C.F.R. Constantinescu. Acesta, bine informat și fără patimii, a trecut în revistă de cel mai tîner și talentat plastician, subliniind angajamentul lor ferm, exprimat cu o mare diversitate de mijloace, pentru o artă care să-implice în realitate, alăturîndu-i frescele colegilor lor mai vîrstnici, asistenti și profesori la institut.

Sînt și emisiuni care, într-un fel, au soarta cenusăreșii în ceea ce privește distribuirea lor de programul „doi”, program care, cum bine se știe, este limitat ca arie de audiență la numai două orase. „Un fapt văzut de aproape” sau „Revista literar-artistică TV”, iată două emisiuni, care, credem, ar interesa mult mai mulți telespectatori, si nu numai pe cei din București sau Brașov. Și mai sînt și altele care, credem, ar merita să fie „înaintate” pe programul „unu”.

A început un nou serial „Om sărac, om bogat” — care, de-acum înainte, cine știe cîtă vreme, v-a face din seara de simțată o după amiază de duminică (Onești) sau chiar o noapte de luni (Palliser). Primul episod a impresionat prin profesionalism, fiecare cadru fiind parcă tras cu echerul. Dar să nu ne grăbim, abia a plecat autobuzul cu Tom, iar Rudî nici n-a apucat să ajungă la colegiu.

Iulian Neacșu

adolescentă în care te vedeam ca pe un monstru frumos și bun, o împlinire fericită a celor mai grozavi eroi din nopțile mele de nesomn. Cu ce m-am ales? Nu e nimeni în lumea asta care să spună: Sînt sigură că tu și eu am bine decit mine... Fac acum o pauză căci sora mi zîmbește răbdătoare. Are, totuși, în mîna o seringă...".

„Să alungăm gîndurile cele rele; sînt sigur că medicii au dreptate. Ce naiba, așa dînt-o dată?! Aștept să-mi scrii c-ai părăsit spitalul; nu-ți fă probleme. Aici, pe șantiere unde sînt, n-ai timp să te gîndești decît la ce trebuie să faci. Iară-mă, dar coboară un ARO și vreau să dau picul pentru tine. Încă un cuvînt: lmi ceri să te cred, ba chiar insistî, dar oare e de ajuns să credem?..”

„Te întreb, la rîndul meu, Felix: ce ne-am face dacă n-am crede? Dacă n-am crede în noi, să zicem, în cel de lingă noi, în izbînda noastră? Odată, într-un zbor, pe un pasager l-a cuprins o spaimă de om nebun. Striga și se agita strîmînd parca. Tocmai traversam Atlanticul și el privea o vreme învîntălea aedelor, căci Oceanul era strîmît. M-am apropiat de omul acela. l-am cuprins bîrba, fața vreau să zic, în căsuța palmelor mele și l-am privit în ochi zîmbindu-l. S-a uitat la mine mirat și l-am văzut cum cade de undeva din lumea spaimelor lui și se încredințează mînilor mele. E, bine, cred că avea în ele, în mîinile mele, o încredere imensă, mai mult decît în zece avioane credea în mine, atunci, în clipa aceea. Dar tu tot cu ale tale ești, căci tu nu crezi decît în ce crezi tu și asta e bine și rău. De ce-mi scrii așa rar? Iarăși timpul e de vină, munca, șantierele etc.? Eu am ieșit demult din spital, am făcut și o cursă la Viena de unde mi-am cumpărat niște cercei, o grozăvie! Acum nu mă mai supără nimic, doar că am slăbit puțin. Să știți că am și eu parlea mea de mulțumire din succesele tale. Voi crede în continuare că am meritul meu în treaba asta, adică în izbînzile tale. Știi, cînd un orgolios este și un tip dotat e de ajuns ca cineva să-l ambicioneze un pic și pe urmă să vezi ce lucru minunat se întîmplă... Am rămas aceeași făcîndu-mi dîndu-mi timp să scriu și să te văd totuși. Nu ne-am văzut de atîta ani, Felix! Sper că sotta la n-o să fie geloasă dacă o prietenă vrea să te revadă. Aștept vestile tale. A ta bună prietenă care... etc. etc.”

„Scrisoarea ta m-a găsit într-o dispoziție proastă, tocmai mă certasem cu șeful fiindcă el nu cunoaște decît regulamentul, pedepsele, și uită de oameni. Este optica lui... mai exact eroarea lui. Păcatul e că-mi dă totul pe cap. Acum stau întina la firul berbiei și privesc cerul albastru pe sub care plutești tu cu avionul tău. Mă lauzi pentru prospectarea din Iran, așa am înțeles. Cred că am făcut o treabă bună toată lumea a fost mulțumită. Acum sînt aici, sus, în Vrancea la mîna să caut să pricep ce e cu straturile astea și ce ascund ele în adîncul lor. Nu, nu mă las înșelat decît aparent. E o chestiune de perspicacitate și intuiție. Totul e că sînt sincer cu mine. Cel puțin așa cred. Mi-a plăcut pilda ta cu tipul din avion. Dar, apropo: chiar vei traversa Polul Nord? Scrie-mi delnădă...”

„Mîine plec. O colegă are un caz, așa că mîine plec eu. Aș fi vrut să ne vedeam, vreau să te văd dar lată că nu se poate. Cîteodată totul este împotriva propriei noastre voințe. Bărbatul cu care trăia, vorbesc de colegă, și-a pus capăt zilelor. Nimeni nu știe de ce. Era un taciturn, era perfect sănătos, deși unii bănuiau că nu e tocmai așa. În fine... este foarte greu să știm totul despre oameni, în unori nu știm nimic. Rămîi, dar, cu bine. Mîine plec spre Alaska”

„Da, am zburat peste Polul Nord! Tu vei vorbi altădată despre acest zbor. Acum impresiile sînt prea vii și nu știu cu ce să încep. Ba da: la Anchorage am aterizat într-o strălucitoare zi de vară alaskană. De la înălțimea zborului am văzut turme de reni, colonii de morse și realul dans al culmilor albe, albe ale munților Alaskă. Sus, albastrul pur, sub aripă albul strălucitor, iar jos, de tot verdele crud și virgin al pădurilor uitate acolo de Dumnezeu. Afli că acest teritoriu imens, cam cît o europă este patria unor vîlnători temerari și a pescarilor de somoni, crabii etc. Dar mai întii de toate e patria totemurilor (iar acumă și a petrolului!). Toate astea le știu de la un ins prezentabil, un norvegian care a călătorit cu noi și care vorbea o engleză perfectă. Cînd am coborît din avion imensitatea și liniștea din jur m-au coplesit. Aici, la Anchorage, de cînd cu petrolul, sînt mulți americani. Împreună cu bătrînul Brădescu, căpitanul navei noastre, am asistat la o cursă de sănii trase de cîini. N-am înțeles dacă performanța era a cîinilor, a săniiilor ori a oamenilor, în orice caz premiile li s-au împărțit acestora din urmă. Alaska este cel de al 49-lea stat al Americii. M-am dus pe urmă și am căscat ochii la frumusețea unor totemuri, după care am privit lărași albastrul cerului și eternela zăpezi de pe muntii... Despre emoțiile zborului peste Pol, și-am spus, cu altă ocazie. Oamenii pe care-i întinlesc, alaskanii, au privirile candid și un zîmbet plin de bunăvoință, ca toți oamenii buni de pretutîndeni...”

mihai ursachi

De amicitia

Caraghiosule l mi-a spus prietenul meu și eram caraghios

Păcătoșule l mi-a spus prietenul meu și eram păcătoș

Prietene l mi-a spus prietenul meu și eram prietenul său

Un loc fericit

Și pentru că te ador mă gîndesc la cei fraticizi la cei pericizi

O, incerto oita iubire oita iubire

E un loc fericit pe pămînt

Intr-oceala nu duce vaporul, nici trenul și nici o companie aeriană nu-l are-n traseele să

Da, da, e un loc fericit pe pămînt

Și pentru că oit te ador mă gîndesc la povestea cu Abel și Cain

Inimă de lut

Ascultă în malul de lut, cu urechile Epitru ascultă în adinc a o moară, îngrijorat ca o inimă bote și bote...

O, sunetu-ocela, cel simpur, pe care îl mocină mocină... în amîntesbu tu curvintul ocela, nesistat în vrea limbă, nescris, nerostit, negîndit!

Ir ma te a ocum ca un clopot în malul de lut... Inima te e o moară, îngrijorată bote și bote și bote... O, vei oita aceea ce mocină, mocină? Ascultă, ascultă lutul, te strigă, te cheamă, te strigă... Vine...

Veac de fier

Fără Dumnezeu prin abisale periferii ruini de fumale fierul sub ploaie roșu pîrîl

Astfel mă duc mai adinc mai adinc în veacul de fier în veacul de fier

O, stella maris!

Okeanos

In marea vuet oceanic atit de nimicnicie versuri...

Eternule, Eternule, gîndul meu se înneacă o, bestial tună hohotul tău peste marginea lumii

Însămîntate cu-nnecu-mi vor fi marile-și arii și germenii marții - cuvinte - vor încolți în adîncile-și sinuri sufletul meu disolvat precum sarele te va înneca și odată, c-dată tu vei fi eu, o tu a toate cuprînzătorule

Și atunci voi veni - tinăr și blond lingă malul Oceanului cu un aind ca un tunet pe buze și în clipa de mult hărăzită ne vom recunoaște, și voi fi tu

O, nimicnicie gînduri pe malul Oceanului...

Fie poemul acesta ur. cîntec funebru un imn funerar pentru tinărul blond despre care unii ziceau c' îl cheamă Okeanos

„Simburi fierbinți“

Adrian Alexandroaiei este un om încă tinăr. Cel din jurul său vin să-l sublinieze această stare de tinerțe tirzie. Acolo unde muncește el toți sînt oameni foarte tineri. Poate că de-aceia Adrian Alexandroaiei are mari proiecte de viitor și acea negrăbi în fața timpului — stări caracteristice tinerilor. Asta cel puțin în privința pasiunii sale principale. În timpul liber Adrian Alexandroaiei scrie, dar scrie nu așa pe întimplăteala ci cu o disciplină de scriitor format. „Pasiunea aceasta o purtam în mine de mult. A fost greu să încep. Acum aproape că nici nu mai știu cum am început. Pe măsură ce exerses și scriu tot mai mult devin tot mai nemulțumit. Probabil am devenit mai exigent.” Intr-adevăr, exigenta lui Adrian Alexandroaiei este emervant de reală. Suspectează fiecare cuvînt, invinovătește fiecare frază. Sece teatru tare o pre-șă foarte reușită cu Războiul de Independență), poezie (o poezie mediativă, pătrunsă de o filosofie optimistă), proză de mare întindere. Cel mai mult îl atrage proza. În acest domeniu ambițiile lui sînt mari. Prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” l-a împulsionat în scrierea unui roman, dar romanul nu a părăsit încă nici acum atelierul de creație. Trapsi, Adrian Alexandroaiei a reușit să finalizeze un fragment care i-a adus un premiu la faza județeană ceea ce l-a încurajat și i-a dat o nouă încredere în propriile posibilități. Acum în plină desfășurare a celui de-a doua ediție a marelui festival, romanul său „Simburi fierbinți”

(titlu la care autorul ține foarte mult) se află într-un stadiu avansat de elaborare. Nu e un lucru ușor. Perioada istorică pe care o străbate acțiunea romanului e una dintre cele mai complexe din istoria noastră. În păienjenisul de evenimente și situații, în iurusal revoluționar de după 23 August 1944, se află un tinăr fiu de țaran care învătă viața și revoluția în mersul iute al istoriei. În valul urias și necruțător al revoluției constanțele se înlanțuie dînd acele puncte fierbinți pe care autorul le numește „simburi fierbinți”. Simburi din care vor răsări oameni noi printre ei și eroii romanului. „Simburi fierbinți” e un roman al formației, un bildungsroman cam spun specialiștii. Din spusele autorului reiese că eroul și romanul își vor lua rămas bun de la cititori într-o perioadă pre-revoluționară de hăuțe. Ce nu se pot neliniști, de astădată mai întine și mai subtile. De revoluția s-a făcut, revoluționarul s-a văzut împlinit (cel puțin deocamdată). Oare misiunea revoluționarăului s-a încheiat? Nu, va spune Adrian Alexandroaiei, vine o perioadă mult mai complexă în care revoluționarul va trece la adevărata muncă de împlinire a viziunii sale: construirea societății socialiste.

Profundă și prezentea unei conștiințe în timp și istorie, balansul Adrian Alexandroaiei se află în marea sa o conștiință, ca o prezentă posibilă în marele festival național sub semnele cărora va păși în literatură. Il așteptăm cu încredere.

Aurelia Belnicicu Heinrich: „Cîntarea României”

Darul povestirii

Sînt oameni care nu uită nimic din splendidul spectacol al vieții. Tin sînt totuși o precizie uimitoare, îngrijorat ca o inimă bote și bote... O, sunetu-ocela, cel simpur, pe care îl mocină mocină... în amîntesbu tu curvintul ocela, nesistat în vrea limbă, nescris, nerostit, negîndit!

Ir ma te a ocum ca un clopot în malul de lut... Inima te e o moară, îngrijorată bote și bote și bote... O, vei oita aceea ce mocină, mocină? Ascultă, ascultă lutul, te strigă, te cheamă, te strigă... Vine...

... și peste toate, domnește asea stare de sărbătoare solemnă, cotropită de culorile vii, optimiste ale vieții. Ce nu se iartă pe lumea asta, se întrebă Stroie I. Ion. Neomenia, lăcomia, răul făcut aproapei, tot ceea ce-l coboară mai jos decît e în firescul său. Omul e bun și trebuie să rămînă bun, spune țaranul care scrie exact cum vorbește, adică în limba cotidiană, în limba rezultatului de fiecare clipă, în limba mistăcată de viață și nu de cărți. Expresiile acestei limbi sînt sugestive, de neuitat.

Stroe I. Ion nu dorește altceva decît ca povestea lui să trăiască, să o cunoască și alți oameni; nu-l pasionează ideea că numele ar putea să-l apară țării, ce importantă are un biet nume asupra povestire fără de moarte. Dorește doar să i se trîmîie și lui povestea, tipărită, să vadă, cum apare tipărită, să fie sigur că așa oamenii au văzut-o și-o vor vedea, că nu s-a pierdut bunăteea de poveste. El, Stroie I. Ion a văzut viața pe toate fețele, de nimic n-a fost ferit de viață și de-aceia știe că permanent va fi loc pentru mai bine, că oamenii pot fi și mai buni. E convins că povestea lui, că povestile lui de fapt, pot face acest lucru. De-aceia scrie el. Pentru oameni.

Bucuria descoperirii unui asemenea om m-a dus cu gîndul la faptul că acum, mai mult ca orînd, povestirile curgătoare ale lui Stroie I. Ion își pot lua zborul spre oameni, spre lume. Festivalul național „Cîntarea României” oferă condiții deosebite de manifestare plenară a tuturor talentelor artistice.

Eugen Mihăescu

stelian oancea

Lasă-mă, rază!

Ca o vinovăție a cerului Noaptea se varsă în pămînt. Cermete stelele în zi, Călugărite de lumină!

Soarele dă buzna În mijlocul lumii Bucuros ca un copil

Lumina trimbetează în seară, La porțile închise ale lucrurilor Cîntă

— Lasă-mă, rază, Să intru cu tine în această piatră Să aud puritatea fecioară Fremînd înă pîcat În apele voluptății tale.

Muză

De țipătul tău Baierile cerului s-au rupt, Sîntul s-a rostogolit peste noi Cu căruții și caii...

Prinsă în tunet Lumea s-a cutremurat Ca de un strănut gigantic

Adunam alune Și negre, dulci trufe Din păduri fierbinți

Sub clopotul ploii De ape cardinale La piciora ții-am pus Un munte de dragoste

Mă deschid ție, preacurato

Ne întorcem din lumi interzise Prin noaptea întîmpîrilor ciudate Nu ne rămîn decît trupurile noastre Și visul

Cutreieră-mă, aleargă Mă deschid ție, Preacurato Întră cu pace Acolo totdeauna este aprinsă lumina Iar ochiul robotului nu te atinge

Bronzul clopotului Nins cu lacrimi S-a făcut piatră și var, Sunetul îi cade în mine Nisip neputincios.

Mingie-l, roagă-te Și varul se va face cristal Roagă-te și se va face gemă rară Nisipul se va aduna — O, ce poveste Frumoasă — Și va curge în mult așteptata muzică.

Nepereche

Tăgădat rea în juru-mi Și-in afară Pe dinlăuntru doar De zile-ntrégi Nu cade aripă de noapte

Ce sărbătoare fără loc! Timpul e secetă de tine O sete gîlind de zbor

Deasupra-mi munte alb Sălășluește Și grea e lespedea tăcerii

Alaiul tot de gînduri Mi-e căle tine-ntors Se-ncoțesc ca șerpii Nervii Unii pe alții se sugrumă Iar eu în zîmbet mă-înveșmînt...

Cu vremea Zborul, focul Or deveni toaig Iar eu trăi-voi din puțînul Anoferei. Din semn.

radio

Autentic

Am mai spus-o și altădată: mistuina cronicaului radio nu este dintre cele mai facile. Zonele de invaziune, interese, colaborarea autor arde, multitudine emisionilor, putîntătea stîrilor despre statutul radiofonic și inevitabilele surprize schimbă proiectele cronicaului lăsuindu-i promisiuni neonorate, amîndu-i-le, și asta pentru că el trebuie să fie la zi și pentru că, mai ales, nu are nevoie să lase să treacă neobservate bunele realizări. Așadar, mă pregăteam să scriu în continuare despre emisionile de formulă cînd înțiplarea mi-a propus această cronică avînd ca punct motor o emisione „Cîntec, joc și porți din bătrîni”, realizator, Maria Banu. Înregistrările făcute în județul Bistrița-Năsăud ne-au adus aminte că nu de talente ducem lipsă, nu de frumuseți, nu de bogății inestimabile (mereu surprinzătoare, mereu extraordinare), ne-au adus aminte cît de important mijloc educațional este radioul prin posibilitățile lui de a impregnarea marilor publici, de a găsi, sîntului artistic, respectul pentru valorile autentice ale folclorului românesc.

Tot ceea ce am auzit a purtat acest gir al autenticității, al frumuseții neprelucrate „aristice” țesa cum, din păcate, mai putem auzi pe posturi și unori le rogăsim, lucruri și mai triste, trase în zecî de mil de exemplare pe discuri.

Se poate vorbi de o poluare a folclorului? Fără îndoială. O parte de vină o poartă neînțelegera specificului creației populare, dorința de a „perfectiona” ceea ce se, eronat, crede imperfect, așadar, stilizări, proces prin sîta căruia trec unori aceste creații înainte de a fi puse în circulație.

Nu-i lucru nou ceea ce spun, s-au mai tras semnale de alarmă chiar de mai multe ori în materie. Ample comentarii și semnale critice au însoțit cîteva manifestări și chiar niște discuri. Ceea ce doresc să spun se referă la radiu, la rolul și importanța pe care le poate avea în re-prețuirea folclorului în coordonatele sale specifice. Trebuie să se asigure o conjugare a eforturilor astfel ca nu numai emisionile de specialitate (din care menționăm aici „Miorța” — emisiona de etnografie și folclor) să cultive lecția autenticității, a exigențelor sportive în fața invadării cu subproduse (mimeticie, inautentice) chiar dacă ele provin din partea unor artiști consacrați. Nu de prezentarea unor creații proprii în spirit folcloric avem nevoie, nu de artiști care preiau din mai multe zone (atit de diferite încît te pun pe gînduri) cîntecele amatorilor, cît de adevărații artiști (numiți amatori) care păstrează și respectă spiritul folcloric al zonei.

Emisionera Marii Banu a fost un model. A fost o pledoarie pentru autentic. Ne-a bucurat și ne-a încîntat. Dar mai ales ne-a dat o dovadă a posibilității radioului, a bunului fagas spre care orientează prezentarea creațiilor populare, îndreptînd speranțele noastre intru recuperarea și revelarea frumuseților autentice.

P.S. „Miorța” ne-a readus-o amînte, prin Tiberiu Alexandru, pe măsura cîntecului românesc: Maria Banu. Și ne-a mai adus aminte cît de rare sînt aparițiile ei în programele muzicale folclorice.

Constantin Stan

plastică

p

Scurtă introducere la Turner

Cu Turner a coborît pentru prima dată asupra artei modernă duhul înalt al formulei. Cu el, „arta fără obiect” și-a obținut prima mare victorie. Expoziția oferită, în aceste zile, publicului românesc înregistrează foarte exact — fără să ardă etapele — traiectoria spectaculoasă după care Turner a devenit el însuși, părăsind, încet-încet, veduta cumină, pentru a se lăsa captivat de fantasmă.

Unii artiști revin, evoluînd, din ce în ce mai buni. Constabile, de pildă, Turner devine din ce în ce mai altele. Se pare că secretul acestui tip de evoluție e o progresivă interiorizare. Ațasamentul tot mai pronunțat al artiștilor pentru fluidități, pentru nebulositate nu e o simplă curiozitate față de spectacolul atmosferic. E o credință apropiere de un model lăuntric. Nu meteorologie, mai mult sau mai puțin bine „făcută”, trebuie să vedem, prin urmare, în acuarela — sau în pictura — turneriană, Sîntem confrunțați, de fapt, cu o specie a artei fantastice. Constabile, care simțise și recunoscuse publicul genului lui Turner, îl numea, nu întîmplător, într-o scrisoare, „smintit curat”. „Viziuni aurite — șumea el, contemplîndu-l lucrării — dar numai viziuni”. E vorba, în chip vădit, de un artist care se depărtează treptat de realitatea empirică, pentru a se livra necondiționat propriei sale imaginații. Iată de ce, a voci de „impressionism” lui Turner echivalează cu a înțelegerii greșit ambii termenii ai ecuației. Impressionismul caută „senzația” pură, experiența instantanee a ochiului. El se oprește, analitic, asupra lumii fizicale, pentru a găsi tehnica optimă de a o reproduce prin culoare. Turner nu analizează nimic și nu pare obsedat de probleme tehnice. El

intuiește și exprimă. Nu e un senzual, un consumator de impresii. E un „consumator”, un erou al închipuirii.

Trăind mereu în vecinătatea paroxisimului, Turner e, mereu, înconjurat de riscuri. Artă sa e înegălată. Cascada culorilor sale e, unori, dezlînată, flască, altoiri dulceag-lăptoasă. Imaginația e mai capricioasă decît observația aplicată; e plină de capcane, de precipitații, de achivoacuri. Cînd însă Turner, răpit de „daimon”-ul său, atinge culmile excesului, reușita este deplină. Fiecare imagine are o remarcabilă forță organică. Culorile par să descie iesuturi vii, dense lichide umorale, conjuncturi fiziologice acute. Ambianța atmosferică devine un soi de cosmică biologie; nu aventură exteroară, ci dramă lăuntrică. Turner sîrșește, astfel, prin a ne furniza o mai precisă imagine a naturii decît cei care o contemplă cu patima rece a exactității. Natura lui e — ca natura lui Novalis — „lume interioară ridicată la condiția misterului”. Ea nu e alteritate, nu e altceva decît noi, „altceva”-ul nostru... Cîte despre lumina lui Turner, ea trebuie deosemenea, scoasă din zona fenomenalității și, cu atit mai mult, din aceea a fenomenului. Cu „numen”-ul luminii avem de a face în operele lui Rembrandt nu cu fenomenul „umbră”-avem de a face, cî cu numenul umbrei. Pornind de aici, „introducerea la Turner” ar putea deveni — ca orice introducere la un mare artist — un discurs despre lucrurile ultime, pe care pictura, nefînd obligată — așemini cuvîntului — să le articuleze, le poate cu atit mai bine arăta...

Andrei Pleșu

muzică

Vitralii muzicale mureșene

Urmare din pag. 1

concertul: „Locul creației muzicale prezente în activitatea filarmicilor din țară” simpozion deschis de muzicologul Nicolae Calinovic.

Firiele asezate de magnetul tinuturilor mureșene într-o anume ordine au țesut și atmosfera unor prime audii, prezentate cu prieljul acestor manifestări. „Introducerea și Fuga” de Zeno Vancea ilustrează poate cel mai bine ideea existentă și la antici că peisajul, regiunea în care te afli, influențează făptura omenească și faptele sale. Alte prime audii, Simfonie, pentru coarde. În memoria Valentin Bakfark” de Ede Terényi și „Concertul pentru coarde de J. Henz (un adevărat concerto grosso, cu legile sale, cele patru instrumente obligatorii, etc.) poartă aceeași marcă a unei Transilvanii medievale rezidite în sonorități moderne.

Plăcut a impresionat varietatea solisticii, prezentarea unor interpreti de vîrstă, stiluri și școli deosebite. Alătuat de pianisti de peste hotare (Joaquin Achucarro — Spania — cu un program cuprînzînd Granados, de Falla, Ravel, Mussorgski; Ludmila Sosina — U.R.S.S. — acompaniindu-l pe violonistul mureșean Valeriu Maior, Rohmann Imre, R.P. Ungară) am asculat-o pe foarte tinăra Delia Pavlovici conducînd cu o rară stăpînire de sine și virtuozitate Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră în fa minor de Chopin. Pentru abia împlinita vîrstă de 16 ani, acuratețea, șlefuirea interpretării atinge limite nebănuite; de o bine cultivată sensibilitate, Delia Pavlovici pune totuși prea multe zăgazuri nălucilor romantice, fiind ame-

nîntată de tentația discursivității, Fortă interioară a lucrării a fost păstrată poate în primul rînd datorită risipii de energie a dirijorului Pierre Cao (Luxemburg) care a construit și o bine înbegătată Simfonie a IV-a de Mahler (sprijinit de marele rafinament artistic al Emiilei Petrescu).

Culoarea acestor vitralii muzicale mureșene a fost accentuată de participarea Filarmicilor de Stat „Moldova” din Iași, a corului „Madrigal”, a formației „Studio noue „Musik” din Berlin, a violoncelistei Natalia Gutman (U.R.S.S.), și a violonistului Jean Jacques Kantorow (Franța).

Filarmonica locală, aflată în directă custodie a compozitorului Zoltan Aladár, a dovedit calități în totul remarcabile, interpretînd la un înalt nivel numeroase prime audii, dificile lucrări de rezistență din literatura universală, adevărate „pietre de incercare” simfonice. O sală de concert frumos renovată, cu o admirabilă acustică, a fost inaugurată cu acest prilej.

Viata culturală a acestui oraș poate lăsa într-adevăr prin vitraliile sale, a dovedit calități în totul remarcabile, interpretînd la un înalt nivel numeroase prime audii, dificile lucrări de rezistență din literatura universală, adevărate „pietre de incercare” simfonice. O sală de concert frumos renovată, cu o admirabilă acustică, a fost inaugurată cu acest prilej.

Aici, pe Valea Mureșului, românii și maghiarii, rîndușe împreună în linie de forță ale peisajului transilvan, „pămîntul care spune singur din cite i-ar mai fi de spus” — cum ne vesteste poetul.

Leonid Dimov

Cele care se arată intrizigati de lirismul oniric, decorativ și fragmentar al lui Dimov din volumele 7 **Poeme, Eleus, A.B.C.** etc au surpriza de a descoperi acum **(Tinerete fără bătrânețe, Editura Albatros, 1978)** un poet epic, clar până la transparență, sfâșios și bonon. Sînt versuri pentru copii, dar (ca la Argezi și Ion Barbu) versurile sînt scrise să desfășoare indeosebi, pe oameni mari. Un basm poetic după Petre Ispirescu („după Petre Ispirescu și nu prea”) care, la suprafața textului, invocă formulele oraculare cunoscute, are o **inspirație** și un **epic** cu o morală bine articulată. Înăsa în interior am impresia imaginativă poetului alergic în voce, extraordinar dintr-un plastic se desface. Un Dimov pedagog care fură ochii și incintă cu vorbele lui rare, cu savanta lui prefacatorie și știința de a înnoia și desnoia versul.

Tăcea și elementele epice ale poemului sînt luate din basmul popular, modelul interior al lirismului este însă **După mela**. Ca și acolo, imaginativă bate departe, narativa are un subiect liric și acesta nu poate fi decît misterul destiniului uman. Asta dacă traducem într-o propoziție banală versurile smălțuite și ceremoniale ale lui Leonid Dimov. Dacă adăugăm și fina ironie, fără de care cele din urmă ar fi de o gravitate prea apăsătoare și, în fond, nepotrivită într-o carte ce se adresează spiritului tânăr, avem tot termenii acestei ecuații lirice.

Dimov este, neîndoios, un spirit barochist prin patetismul împietrit și gustul pentru efectele de decorativitate. Înăsa în această structură ornamentală cresc, înfrățite, ironia și neliniștea care devin în cele din urmă, acaparatoare. Evitînd linia dreaptă a comunicării (spiritul barochist are, se știe, cultul **liniei curbe** și al mișcării în volute), poezia, de o plasticitate grea, însăși ochiul și tulbură simțul nostru de echilibru. De acceptăm simbolurile propuse de Jean Rousset (păunul și Cirea), putem spune că poezia barochistă au în nota ornamentală nostalgia metamorfozei și în mișcare sentimentală acul al decorativității grandioase.

Ironia implică și detașează, în același timp, pe Leonid Dimov de estetica complicată a barochismului, devenită și mai complicată pe măsură ce spiritele critice se ocupă, până la exasperare, de estetica însăși a căzu am impresia, într-un suspect barochism încercînd să cîștige spații noi în literatură în favoarea barocului. În necunoscută, probabil, de această agresiune literară, Dimov împodobește versurile sale cu cuvinte de pret și se joacă ingenios cu un mare, copiosul mit (mitul nemuririi) cu grădina, totuși, de a nu-l șterge. Spre a rămîne în domeniul de imaginație al barocului, să zicem că în fîntina cu mai multe guri a poemului său una cel puțin varsă apa liniștitoare a umorului. Intuiește a misterului, desene fantastice, dar printre toate acestea și, adesea imperceptibilă, ironia desfășoară și îndoielnică: „Cînd cîntă muzica, de treci / Printre pirai ascunși de stiele, / În gang păzit de lilieci / Încă din vremea lui Pericle, / Ajunși acolo unde-a fost / Odată precum nicoșă / Cu labirinte fără rost / Și o grădină deșenată // Încă de cînd mai pîrzuia / De-a surda, vara, ploaia per / Și-n luna lui Gustar bătea / Răchita plînsă, micsunele / De cînd, în smeușii pustiu, / Ban, unși se băteau în coade / Și-un miel, cu lupul cerșii / Se săruta printr'isocă-de.”

Pirai printre stiele, gang păzit de lilieci încă din vremea de înflorire a culturii ateniene, urși ce se bat în coade, ca într-un carnaval, în timp ce mieii se înfrățesc cu lupii, lăta un debut umoristic care pune în primărie existența mitului tragic. În același ton invesivitor sînt narate și celelalte etape ale basmului (pactul dintre tată și fiul nenăscut, plecarea lui Făt-Frumos în lume). Înăsa mitul, născut din visul de eternitate a omului, nu-si leapădă cu totul invesivitorul lui tragic în poem. Ceva împrevizibil și misterios, rămîne în versurile estetice, „sătite” de sărbătoare. **Misterul și zarzavata** sînt chiar în interiorul desenului sofisticat, în fantezia nepuizabilă a versului. **Chionoaia și scorpia** sînt simboluri benigne, monstruoșitatea lor este aparentă. Făt-Frumos-ul lui Dimov nu întîmpină mari obstacole, drumul spre cetatea radioasă a nemuririi este un vocal agreabil. Obstaclele va apărea mai tîrziu și el este de ordin interior. În rest, fapți grațioșe hidoșe, ca Scorpia: „De Scorpia n-avem cînti: / Era pecineze și boală. / Căci, blestemat de părinti / Vârșă pe pașii numai smoolă. // Năstăpînită, tricefală / Mereu cu limbile fierbinți, / Aude-ntr-una potriveală / De zîmi de aur și argînii. // Numai din capul slingerat / În vreme de veche tinerete / Un strof albastru a picat / Și cad-e-n vis, peste oșete. // Cînd prinși cei scandalalzi / Mucăci dintr-insă fără greget, / Din cioturile străvezii / A mai rămas un singur deget.”

Locul unde domnește tineretea eternă este, în viziunea orientală a lui Leonid Dimov, un Isterik peșterii și ceremonios: „În jur e-un tîrg de smălț și furnicar, / De cavaleri gătiți împărătește.”

Ce urmează se știe din basm. Etapele intermediare sînt sîrîte. Dimov simplifică, concentrează, din cetatea cu schipuri de halimă trece direct în **Valea Plîngerii** și, de aici, își aduce eroul în spațiul vieții curente. Dezagregat trupește, Făt-Frumos se reintoarce, spiritualmente, în mit, fiind întîmpinat de cele trei Parce, numite mai înainte „cerestile amfitrioane”.

Mitul este astfel întors spre o filozofie banală și sănătoasă: acceptarea resemnată a existenței, în limitele ei fatale. În racla ce așteaptă pe Făt-Frumos, urmașii instrăinați de mituri văd ca într-o oglindă aburită vechile semne și zimbesc neîncrezători: „Zimbiră totii, în semn de bun rămas, / Si-nchiseră capacul cam degrabă, / Căci trebi aveam și chiar bătuse ceas, / În turul închinat ca o podoașă.”

Epilogul ce urmează explicitizează această filozofie întăritoare. Din ea, sensul dramatic al mitului dispăare aproape cu totul, rămînd doar sensul comun al faptelor: eternitatea se manifestă

Maria Blendea Mihalache: „În livadă”

festă în continuitate și metamorfoză. Inchetere previzibilă care nu tulbură în nici un fel lumea profundă a simbolurilor din basm.

Este împedecă că Leonid Dimov n-a voit să dea o interpretare nouă mitului popular și nici să adinească fondul lui tragic. Cum a făcut de exemplu, într-un admirabil poem Cezar Baltag, Dimov este seduc de laturile formale ale basmului, el, dintr-o călătorie instigată, el face, în cele din urmă, o călătorie pedagoșică, reconștinăd admirația înțeleaptă a destinului.

Misterul poemului său constă, atunci, în a refuza interpretarea misterului din mit, căci zice el: „De-ar fi să spunem cum a fost / Rămășă și precum s-ar cere, / Am pierde firul tors cu roș / În întuneric și tăcere.”

Leonid Dimov parcurge în acest fel, drumul invers propus de modelul său literar, Ion Barbu porneste de la o banală aventură infantilă pentru a ajunge, prin complicitatea împrevizibilă a poemului, la ideea de ordine inițiată a universului. În **Tinerete fără bătrînețe**, Dimov pleacă de la un mare mit pentru a trase din el o aventură simțită și incintătoare, tradusă în versuri de o frumusețe rece.

Eugen Simion

Timpul scrisului și al literaturii

Urmare din pag. 1

„o nouă religie” nu este departe de „religioasă” recurgere a celui ce își propune să descopere resorturile intime ale mecanismelor creației. Opoziția personajului cu lumea satului (**despărțirea de sat**) poate fi urma dintr-un sistem al opozițiilor, nimic idilic, în această „declarație”.

„Gîndul, aspiratia de a afla ce e lumea și cine eram eu insumi, cu ajutorul cărților, cine ar fi înteles o astfel de stare de spirit, într-o lume cumpulită, care trebuia să muncească pe brînci ca să existe? Cultura era pentru ei o meserie mai bună și nu o formă de viață a spiritului și cine esua aici, practic, nedevenind nimic, nimic nu era. Nu se cunoșteau pe ei înșiși sau nu pretinșau în mod deosebit aceste valori care adesea țineau chiar dintre ei, spontan, kindrea, umitoare a unuia (cum era aceea a tatălui meu), puterea credinței, smulgerea din temporal... Nu, reveneau repede pe pămînt... vacile, oile, caii, sunnerea fată de natură, iernile grele, ploile...”

Putem constata, în acest context, că niciodată viziunea despre sat a lui Marin Preda nu a fost mai puțin idilică și universal rurală și un loc al reveriilor, ci dimpotrivă. Această despărțire nu lipsită de brutalitate reia atît o veche polemică (cea cu Blaga, din **Imposibila întoarcere**) cît și un eseu mai vechi, consacrat **temei povestitorului, Faptele, consacrate despărțirii**, inauerează însă, și o seamă de confesii consacrate lumii văzute, **adevărul poem interior al „Vieții ca o pradă”**.

S-a spus, și pe bună dreptate, că aproape fiecare isire a lui Marin Preda în „spațiul mioritic” este polemică: prea mulți nechemati, ne dă să înțelegem scriitorul, s-au ocupat de lumea rurală. Excursionisti, indeosebi bineintentionați, boierii plini de rivă culturală, beizadele harnice sau boierii în retragere la conac au creat, cu vremea, o seamă de imagini vesule, străine adevărului. Teoreticeni, cu hram felurit au pus în născare, de-a lungul vremii, alte idei, prea multe bune doar pentru propagașă electorală. Lumea satului nu e compactă, amorfă, e diferențiată așa cum e diferențiată și „cealaltă lume”: la țară există o seamă de grupuri insuficiente ce rămîn necunoscute; țărani nu sînt voinici ca în poezie semănătoare; ei pot fi fragili, sensibili, capabili de alte reacții decît cele „de serie”. **Cînd am înteles că eu și natura nu avem o soartă comună**, este una din frazele care trebuie recitite fără prejudecări. Scriitorul reconștinădează momentele sansei și ca momente ale înțelegerii: într-un interviu acordat lui Mircea Valda (13 oct. 1977, apărut în „Tribuna”, 3 nov. 1977) scriitorul ținea să observe că **Viata ca o pradă** are două subiecte dominante: cel

în legătură cu scrierea unei cărți, adică obsesia de a scrie o a doua carte după debut, în care apar trecute în revistă primele amintiri, și cel al anilor de școală.”

Notăm undeva, că de-a lungul timpului, noi am fost o „lărd de sate” și că acest fapt poate reprezenta primul argument în analiza problemelor „maiores” ale culturii noastre. Evlavia față de cuvîntul scris, față de cuvîntul Cărții trebuie să fie un popas al analizei. Scris-cititul smulge pe fiul de țărăn dintr-o lume organică, așezată în legea ei, pentru alt univers „de curții și semne”. Lectura primului sistem de semne, cea a ciobanului din Miorita, a Mesterului Manole, a păstorilor și ciobanilor din opera lui Sadoveanu, păstra intactă comuniunea om-cosmos. Mai mult chiar: o presupunea și o sublinia.

Amintiri din copilărie, Budulea Taieții, Morometii, Desculți, sînt doar cîteva dintre cărțile ce ne pun în față momente ale apropierii, prin scris, a unei lumi noi: sînt momente ale Cărții revelatoare dar și ale alienării, prin scris-citit. Cartea e o oglindă (e mențiată și oglîndească) unei istorii, așa cum scris-cititul e menit a da viață. Textului cronicii, cel menit a cuprinde Textul lumii.

Alienarea, prin scris-citit este simultană **cu cererii**, prin citit, deci, a altui lume. Noua lume este unul dintre subiectele (cele două mari subiecte) ale cărții.

CARTEA CU PRIETENI

Marian Popa

Ride în ape subțiri. Și cînd ride, de fiecare mugur de val atrînă o căpătu de carare. Nu-ncreșă să-i mîngîlăi, cîinii tășă sînt mereu flămînzi de degelate murdărie prostete cu cerneală. În el împodobeșă amănunți de griu, raboteze, macarale, luna cea — plină de nătravurile verii și luna sclipărie toată, plină de bucuria întoarcerii scîndurilor, de boabe de mîces înfiorat a doua oară și de gazonul suspinat al vîntului prin pietre bogate. Autorul **Comunicărilor** e un om vesel, tap înveșit în soții de ananas între cornele căruna bătă-un anser din călărie și-i răspunde un șerlock pomoză cu patul armei în paravul cerșării. În marmura sărui lui poate că e tîrnic, cu toate, astea nu cunosteșă mila, ar fi capabil să reconștinăscă un esafod până și din așchi de mesacian. E singurul om care dîntă și un ghimpe la chitară. Nu are-n zimbet nici circiuma și nici stăfule vîntului dansînd pe umerii de femei frumose. Cînd era mic a trecut peste el Carul mare i-a lăsat o stea în palmă, el i-a dat formă de secure și, de două ori pe săptămînă, după miezul nopții, sare din somn și toacă pe butuc romane, poezii, nuvele, bălți de critică, încercînd să scoată păduchii din gîndurile oamenilor cumșăcose. Atunci, cînd seceră cu ghiare de crab orzul pătat de neguri, seamănă cu un lup năvrit într-o stînă de fete. Are întodeauna o vorbă bună despre prieteni, dar cînd scrie și umbliă cu judecăți de valoare se oprește de obicei la cele negre. Devoțiunea întunericului? Ar fi prea puțin măgulitor. Mai degrabă, o neliniște plină de elanuri. Îi face o deosebită plăcere să se ocupe de autori esuați. Privește la ei ca la niște canguri pe schiuri și se miră: „uite” laăștia, ce ghiftuții sînt de știința întoarcerii zil-

nice în moarte: țîn pe cap, în eternitate, un ulcioi spari, iar sub picicere nici-un început de carare”. Critic fără cîntă, Marian Popa e poate criticul cel mai urit de adversari. Ca să-l învingă, adversarii sînt gata oricînd să se unească pe deasupra piraiilor de aur otrăvîit. El ride și e nepăsător și puternic, așînd un portret de fată care-a țesă să vîseze între ierburii uscate. Cînd analizează cărți clasice sau cărți în care ard vertebre de soare scriitorii contemporani de excepție, Marian Popa face parte din asperitățile vieții. Actorul din el, însă, nu știe să se păzească sau nu suportă să se învîrtă multă vreme în cercuri dătătoare de noroc. Și țese la arlechin, Surizător și plin de păcate. Vezi **Doina Doiceșcu și Netu Gărescu**, romanul pe care s-au năpustit, în salturi mici și rezeți toți adversarii lui, ca să-l țirască în cîmpulie steppe. Fiecare din ei se poate lăuda de acum înainte: în ziua cînd am împuscat o petală...

Pentru mine, Marian Popa rămîne omul așezat în primăvara unei serii cu lună nemuritoare. În lumea ciudată a cîntecului, el știe numai cîntece de vară și cîntece de toamnă. Pentru toate cite le face și nu se va opri să le facă, m-am înțezit cu inima lîngă el, ca lîngă o insulă din care izvorășă stiele de vin vechi.

Fănuș Neagu

ASIGURĂRILE — INSTRUMENTE UTILE DE PREVEDERE

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în **alte trei variante**, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anume categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● **Asigurarea familială mixtă de viață** dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întîmplat.

● **Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente** dă posibilitatea

tea asiguratului să încaseze de la ADAS, în funcție de urmările accidentelor întimplate, de 6 ori suma înscrisă în poliță.

● **Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași** dă posibilitatea asiguratului să garanteze urmașilor înscriși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; o doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termen de la 5 la 20 ani.

● Primele de asigurare se stabilesc diferențiat, în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată. La solicitarea asiguratului acestea pot fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acor-

dindu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după întreprinderea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească primele de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței, beneficiînd însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărirea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-odată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situația în care primele de asigurare se achită, anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloșele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții care efectuează ratele de primă, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

REPERE

Poezii din epoca Tang

de cite ori incerc să mă apropiu de acele începuturi îndepărtate și acoperite de legende, ale culturii chineze, mă întreb unde sfințește discursul filozofic și unde începe enunțul poetic autonom, despărțit total de o matrice mai largă de gândire.

Ce era oare Confucius cu celebra sa operă Cartea consovirilor, adunăta mai târziu într-un volum de unii dintre numeroșii săi discipoli. Lun Ji, un filozof în accepțiunea modernă a cuvântului sau un înțelept care medita asupra existenței și asupra comportamentului uman într-un limbaj aforistic și metaforic.

Cit de mare era apropierea de creația literară a lui Lao Tse, suducul mai vesticu cu trei decenii decît confratele său din nord, care la rîndul său realizase acea Carte despre viață și viață (Tao Te King), concepută în cinci mii de cuvinte.

De altfel, cînd pe parcursul secolului al XVIII-lea, iluminisții europeni își exprimau admirația pentru înțeleptul chinez, în jurul imaginii cărui realizaseră un adevărat mit, ei pătrunseră în modelul de gândire și începură a neașeza gândirea abstractă cu metafora concretă.

Cei doi gânditori chinezi prin care se confruntă, se pare, mentalitatea nordului cu a sudului aduceau pe prim plan opoziția dintre realism și idealism, pragmatism și intuiție, conservatorism și radicalism, respectarea ierarhiilor și pledoaria pentru egalitate, dorința de acțiune și reveria evaziunii, a retragerii în singurătate.

Propagat la modul oral, așa cum făcea și Socrate cu discipolii săi greci prin propriul sistem de gândire, confucianismul și taoismul au traversat vreme îndelungată cultura chineză, avînd o imensă rezonanță în scrierile filozofice, dar și în creația literară.

Ce erau oare unele opere cu caracter speculativ și literar ca Adevărata carte a fării Florilor din sud de Tschung Tse sau cîntecule glorioase ale lui Qu Jian (332-295 î.e.n.) decît dovezi tot mai elocvente ale modului de trecere de la meditația filozofică spre poezie. De altfel, genul care avea să se impună în primul rînd în creația literară chineză era poezia.

Și așa cum Confucius (551-479) și Lao Tse preced cu mult în timp pe Socrate (470-399) sau Platon (428-347) la fel și un poet de talia lui Qu Jian (440-378 î.e.n.) se afirmase într-o vreme cînd poezia latină era abia în început, anticipîndu-l pe unele planuri pe Ovidiu.

Comparațiile de acest gen arată doar ritmurile diferite de dezvoltare a creației culturale; ele pun, de asemenea, în lumină caracterul străvechi al gândirii și poeziei chineze, receptate de europeni târziu, după ce pătrunseseră în alte arii geografice. Cînd se afirmă poezii din timpul dinastiei Tang (618-906), literaturile europene erau încă în căutarea unui limbaj propriu de

exprimare. Să nu uităm că acele Serments de Strasbourg sînt concepute abia în 842, iar celebrul Chanson de Roland s-a configurat definitiv la sfîrșitul veacului al XI-lea. Ba mai mult, chiar în vatra Orientului îndepărtat, renumitul Omar Khayyam, ale cărui Catrene au făcut inconjurul lumii, a trăit mai tîrziu (1040-1132).

Afirmarea poezilor din generația Tang a constituit o adevărată perioadă de renaștere pentru literatura chineză. Panoramele de istorie a literaturii universale ne informează că în epoca Tang existau în China peste două mii de poeți. Rigorile unei literaturi clasice se impun în această uriașă zonă de cultură într-o perioadă, cînd poezia lirică se situează cu mult deasupra

Relief de marmoră (Palatul armoniei supreme - „Tai ne dian“)

altor genuri de creație. În această imensă competiție din sfera poeziei figurau în frunte trei scriitori: Li Tai Pe (701-762), Du Fu (712-770) și Van Ver (690-759). Numele de multă vreme „steaua cea mai strălucitoare“, Li Tai Pe este, desigur, numele cel mai cunoscut.

Sedus o vreme de mirajul vieții de curte, atras apoi de existența liberă a înțeleptului vaganți, cînd poezia sa este puternic influențată de taoism, Li Tai Pe se înscrie de la început și rămîne pînă astăzi în rândurile celor mai mari poeți din lume. Încercătura afectivă a versurilor sale, discretă melancolie, trăirea puternică a confruntării cu natura privită ca o stare de suflet, marea capacitate de concentrare a discursului său liric, scot în relief o forță de creație ieșită din comun.

Poezia lui Li Tai Pe pare un fel de matrice universală care exprimă, în starea primară, genurile, toate marile teme și motive ce au traversat creația lirică a lumii de mai târziu. Pei-

sajul, culoarea, muzica, trecerea vremii se întîlnesc sub clopotul imens de rezonanță a unui profund sentiment uman. „De sus, din Emel, / pe cărări de vînturi; / coboară prietenul meu / cu lăuta-i dîmnișă. / Și-n zvonul dîmii, / al divinei lăute / glăsuțese dureros / păduri nevăzute / și mai sburdă un riu / din strună în strună / și brumatele clopote / în negura toamnei / răsună.“

Întîlnirea poetului cu luna, dar și cu umbra sa (De unul singur beau sub lună), bate pînă departe în romantism. Ea trădează o modernitate a gândirii, ca și a enunțului liric care exprimă o permanență umană, leșind astfel din capcana timpului care datează totul. „Pe strat de flori am pus uclorilor / Îmmiresmat și plin. / Ci singur în tăcerea nopții / Să mă desfăt cu vin? / Drept comesean chemat-am luna / cu nimburi de scînteii / ba umbra mi-am chemat / și, iată, sîntem trei.“

Dacă Li Tai Pe fusese numit de Sao Jen drept „bărbatul tristeții“, poezia lui Van Ver pune în lumină un poet al timpului care trece, ca un proiect spre moarte. În raport cu natura vennică, omul apare astfel ca o scurtă secvență în marea devenire a existenței. Se pare că aici, capătă o primă și discretă intruchipare (Petrecind primăvara, cunoscutul motiv carpe diem, știut de noi doar de la Horațiu Incoace. „Zi de zi, / cite-un capăt din firul vieții se rupe, / an de an, / înfloresc cite-o primăvară. / Să bem, / Mai vrem cîn în cupe. / Iar cit despre flori, / la plîngere / Iar țărnișă li-i s-a dat să țărască.“

Ni s-a părut apoi multă vreme că autoironia, tentativa de luare în derizivie a omului precar, atins de timp, ar fi o descoperire a epocii moderne. La Van Ver se aude o voce care trădează un umor negru, declanșat de căderea individului în timp. „Iarși mă dor / colonele bătrîne. / Cîm de cîrunt și cit de jalnic sînt. / Trăiesc aici uitat, / de azi pe mîine / o frusă / între ceruri și pămînt.“

Dacă Van Wei ni se pare a fi un poet al melancoliei, Du Fu, prietenul lui Li Tai Pe cu care se însușește în pribegile sale, este un adevărat poet al rezoluției. Opera sa este o proiecție a unei puternice conștiințe poziționale. Enunțul său poetic capătă o anumită orchestrație epică pentru a pune în lumină detaliul tragic din viața cotidiană. Du Fu este un spirit demofiliic. Poezia sa este o adevărată cronică a suferinței oamenilor de rînd.

Războiul cu toate consecințele sale funeste rămîne în centrul poeziei sale. Relatarea este tipică unui raport care istorisise. „Treceam prin Sinitan și amarnică larmă-mi urca în auz. / Fierște, mi-am zis / țărnișă sînt țărnișă țărnișă în armată.“

De la consemnarea unui eveniment într-o manieră aparent neutrală, poetul ajunge la un discurs patetic, profund tragic. Satul devine semn, locul de desăgurare a unor drame mute.

Romul Munteanu

*) Toate citatele sînt date după strălucita traducere a lui Ion Cevciac, „Trei poeți din Tang“. Editura „Univers“, 1978.

MONDRAMA

Răspunderea creației

Pentru cine creați? La această întrebare, pictorul Victor Vasarely răspunde: „Pentru omul unei societăți globale și fără clase în care vor fi izgonite pentru totdeauna nedreptatea și războaiele. Cred că particip la apariția acestei societăți. Aportul meu, fie el nesemnificativ, va avea o valoare medie sau importantă, nu va avea sens decît adăugăt celui al tuturor oamenilor, căci ansamblul inventator-creatorilor și al organizator-muncitorilor va sfîrși prin a ameliora lent, dar inexorabil, condiția umană“. Lar Charles de Gaulle, într-un dialog reprodus de Malraux în cartea sa „La corde et les souris“, adăuga: „Vedeți, cred că este un lucru ce nu poate dura: înresponsabilitatea inteligenței. Ea s-a vădit încă fie într-o noastă civilizație va pieri“. Lar responsabilitatea inteligenței aduce cu sine atitudine conștientă, poziția asumată față de lumea care ne înconjoară, puterea de a duce pînă la capăt opțiunea morală pe care o implică actul de creație. O responsabilitate a inteligenței care implică, în primul rînd, prezentul scriitorului, a creatorului angajat. Sau, așa cum cerea, într-un text celebru, Aragon: „Doresc — scria el — reînnoirea realității în numele acestei realități care s-a ridicat deasupra unei simsemii din omenești, în numele celui care a știut primul să prevadă această și care în primăvara lui 1845, la Bruxelles, scria: „Filozofii n-au făcut pînă acum decît să interpreteze lumea în diferite moduri. Trebuie acum s-o transformăm“.

concentrează din ce în ce mai mult asupra unui sens al dezvoltării și împlinirii, privit mereu în perspectiva generală umană. Căci, așa cum spunea Octavio Paz, „împun poeziei nu este în afara istoriei, ci în sinul ei: este un text și o lectură. Text și lectură sînt două lucruri inseparabile; în ele istoria și ceea ce nu este istorie, schimbarea și identitatea se unesc fără a dispărea. Nu este vorba despre o transparență, ci despre o convergență“.

Intr-adevăr, toate marile opere literare ale istoriei umanității au fost puse sub acest dublu semn; pe de o parte istoria, o istorie din care au făcut parte ca elemente inseparabile și, pe de altă parte, această convergență a trăirii individuale cu sensul destinului comun ce a conferit operelor respective dimensiunea universală. Căci poezia rezistentă, cea a lui Paul Eluard sau Desnos, se întîlneste, pe acest plan al angajării politice și morale, al intrinsecității spirituale, cu satira acerbă a unui John Dos Passos care, în „Bogăția“, pamfletiza amar „America în vînt“ de nedreapta condamnarea a lui Sacco și Vanzetti. Este vorba mai mult decît o alegorie individuală, o opțiune personală în fața istoriei literare; aceasta fiindcă, așa cum scria Brecht, nu mai avem în fața noastră lecturi individuale. Închiziți în propriul lor univers, lumea secolului XX a oferit un mijloc tehnic urias de răspundere a creației, sub orice formă ar fi ea. Dar, prin această, a conferit și o responsabilitate uriașă căci auditorii noștri sînt masele largi pe care „trebuie să le transformăm din spectatori, în co-autori ai creației“. „Deseia — scria Eluard — trebuie să servescă. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă, o uneltă... Dezvoltarea imaginației este legată de transformarea socială; își comandă reciproc. Imaginația schimbă lumea... Această regină a lumii este cauză progresului. Și, dîndu-i dreptate lui Mikalovski care presupune „existența în societate a unor probleme care sînt servese“. Este o armă